БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ,
МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 68 (1846) | 5 апрель, чоршанба, 1961 йил | Баҳоси 2 тийин

ЧИГИТНИ ҚУЛАЙ МУДДАТЛАРДА СИФАТЛИ ЭКИБ ОЛАЙЛИК!

Бекобод районидаги Навоий номли колхозда етилган ерларга уяларга белгиланган миқдорда уруғ ташлайдиган сеялкалар билан чигит экиш бошланди.
Суратда: колхозда танлаб чигит экиш пайти.

Қ. Розиқов фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

Ирригация-мелиорация ишларини кенг авж олдириш программаси

КПСС Марказий Комитетининг январь Пленуми қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга қўшимча маблағлар ажратиш билан қишлоқ хўжалигини табиат инжиқликларига боғланиб қолмай ривожлантира беришга имкон берадиган шарт-шароитни вужудга келтириш вазифасини қўйди. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши шундай ташкил қилиниши кераккки, у халқнинг эҳтиёжларини тўла равишда қондирмоқ учун мамлакатга зарур бўлган озиқ-овқат маҳсулотларини ҳар йил. ҳар қандай иқлим шароитида ҳам олиб туришни таъминлайдиган бўлсин.

КПСС Марказий Комитетининг январь Пленумида ўртоқ Н. С. Хрушчев суғориладиган деҳқончиликни янада ривожлантириш масалаларини янги, принципиал юксакликка кўтариб, бундай деди:

«Бу вазифани амалда қандай бажариш керак? Модомики, ҳозирча об-ҳавони бошқаришни ўрганиб олмаган эканмиз, бизнинг фикримизча, ирригация — миллион-миллион гектар ерни суғориш ва сув билан таъминлаш, муттасил мўл ҳосил олишни таъминлайдиган энг ишончли воситадир.

Бундай бир савол, ирригация муҳимми, ёки мелиорация муҳимми, деган савол қўйилиши мумкин. Менимча, аввало ирригация керак. Ирригация Жанубнинг қуёшга сероб бўлган, лекин намлиги етишмаётган бепоён ерларини ишга солишимизга имкон беради.

Мелиорация ишларини ўтказишдан ҳам воз кечмаймиз, албатта. Унчалик кўп капитал маблағ талаб қилмайдиган баъзи ерларда мелиорация ишларини ўтказишга тўғри келади».

Н. С. Хрушчевнинг ўзига хос донолик билан айтган бу сўзларида, КПСС Марказий Комитети январь Пленуми қарорларида ирригацияга биринчи даражали аҳамият берган улуғ Лениннинг васиятлари тўла амалга ошаётганлиги жуда ёрқин ифодаланган.

Газетамизнинг шу йил 29 март сонида Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «Тошкент областида энг зарур ирригация-мелиорация тадбирларини амалга ошириш тўғрисида»ги қарори эълон қилинди Катта халқ хўжалик аҳамиятига эга бўлган бу қарор КПСС Марказий Комитети январь Пленуми кўрсатмаларини муваффақиятли амалга ошириш вазифаси билан ва областимизда пахтачиликни янада ривожлантириш программаси билан чамбарчас боғлангандир.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг бу қарорида область колхоз ва совхозларида, айниқса Мирзачўл зонасига қарашли районларда ирригация ишларини ривожлантириш ва ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилашга қаратилган муҳим тадбирлар белгиланган.

Маълумки, Мирзачўл ва унинг Сирдарё қирғоқлари яқинидаги бепоён ерлари Улуғ Октябрь социалистик революциясигача ишга солинмай, одам оёғи етмаган, кўл урилмаган дашт-биёбонлигича қолиб келган эди. Мирзачўлнинг порлоқ истиқболини олдиндан кўрган В. И. Ленин 1918 йилда Мирзачўлни ўзлаштириш тўғрисидаги тарихий декретга қўл қўйди. Дашт-биёбонларни ўз ихтиёрига бўйсундиришни, чўлни бўстонга айлантиришни асрлар бўйи орзу қилиб келган ўзбек халқи улуғ Лениннинг васиятларига амал қилиб, Мирзачўлга ҳужум бошлади. Ўша тарихий кунлардан буён ўтган вақт ичида Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг доно раҳбарлиги остида ленинча миллий сиёсатнинг оғишмай амалга оширилиши натижасида, улуғ рус халқи ва Совет Иттифоқидаги бошқа қардош халқларнинг ёрдами туфайли Мирзачўлдаги унумдор ерларни ўзлаштириш соҳасида тарихда мисли кўрилмаган ғоят катта ишлар қилинди. Мирзачўл воҳасида ҳозирги замон техникаси билан қуролланган ўнлаб янги совхоз. РТС ва бадавлат колхозлар вужудга келди. Республикамизнинг энг кенжатой шаҳри — Янгиер қад кўтарди. Мирзачўлда қўриқ ерларга ҳужум бошлаш учун кучли моддий-техника базаси яратилди. «Главголодностепстрой» ташкил этилди. Областимизда етиштирилаётган пахтанинг қарийб ярмига яқинини ҳозир Мирзачўл воҳасида жойлашган хўжаликлар бераётганлиги жуда қувончлидир.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Тошкент областида ирригация-мелиорация ишларини янада ривожлантириш ҳақидаги қарорида белгиланган тадбирлар амалга оширилиши муносабати билан Мирзачўлнинг истиқболи янада порлоқ бўлади.

Қарорда Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги министрлиги зиммасига 1961 йилда Мирзачўлнинг мавжуд суғориш зонаси массивлари бўйича сув хўжалиги қурилишлари учун капитал маблағ сарфлашни 1.420 минг сўмгача кўпайтириш, бунда шу зонада қурилишнинг умумий ҳажмини 4 миллион 420 минг сўм миқдорида белгилаш вазифаси юклатилган. Областда лимитдан паст бўлган сув хўжалиги қурилиши ишлари плани бу йил 670 минг сўмгача кўпайтирилади.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги 1, 2, 3-«Боёвут», «Дружба», 1, 2-«Далварзин», «Чаноқ» совхозларида ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш учун капитал маблағ сарфлашни бу йил 1 миллион 750 минг сўмга кўпайтириши керак.

Ишчи хўжалик коллектор-зовурларни реконструкция қилиш ва тозалаш учун Тошкент область ижроия комитетига 700 минг сўм, шу жумладан Гулистон районида амалга ошириладиган ишлар учун 360 минг сўм. Сирдарё районига эса 100 минг сўм пул ажратишга қарор қилинди Бундан ташқари, ирригация-мелиорация ишларини бажариш учун областга экскаваторлар, бульдозерлар, тракторлар ва самосвал машиналари ажратилади.

Тошкент областига берилаётган бу катта моддий-техника ёрдамлари партия ва ҳукуматимизнинг пахтачиликни ривожлантириш ҳақида тинмай ғамхўрлик қилиб келаётганлигини яна бир марта кўрсатувчи ёрқин далилдир. Областимиз меҳнаткашлари бу ғамхўрликка пахта ҳосилини тобора ошириш, янги ерларни ўзлаштириб, экин майдонларини йил сайин кенгайтириш билан жавоб беришлари, ирригация-мелиорация ишларини янада яхшилаш юзасидан белгиланган тадбирларни тўла амалга ошириш учун КПСС XXII съезди шарафига социалистик мусобақани кенг авж олдириб юборишлари керак.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қабул қилган қарорнинг моҳиятини кенг меҳнаткашлар оммасига, пухта тушунтириш, бу қарорда кўрсатилган тадбирларни амалга оширишда меҳнаткашларнинг фаол иштирокини таъминлаш — район партия совет ташкилотлари ва қишлоқ хўжалик органларининг энг муҳим вазифасидир. Қарорда ўзларига топширилган вазифаларни белгиланган муддатларда бажаришга эришиш — Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик ва Сув хўжалиги министрликлари, «Главголодностепстрой» ва область ҳамда район ташкилотларининг шарафли бурчидир.

ҚАРДОШ ХАЛҚНИНГ БАЙРАМИ ШАРАФИГА

МОСКВА. 3 апрель. (ТАСС). Эртага Венгриянинг фашистлар зулмидан озод қилинганлигига 16 йил тўлади. Пойтахт жамоатчилиги вакилларининг бугун бўлиб ўтган тантанали кечаси қардош халқнинг ана шу байрамига бағишланган эди. Кеча Москвадаги Лихачев номли автомобиль заводининг Маданият саройида бўлди.

Кечани КПСС Москва шаҳар комитетининг секретари — Совет-Венгрия дўстлиги жамияти правлениеси раисининг ўринбосари Г. Н. Бочкарев очди.

Лихачев номидаги автозаводнинг ишчиси Николай Устинов пойтахт меҳнаткашлари номидан нутқ сўзлади. Москва яқинидаги М. Горький номли колхознинг парранда боқувчиси Екатерина Косякова қардош халқ вакилларига самимий табрик сўзлари билан мурожаат қилди.

Кечада Венгрия Халқ Республикасининг СССРдаги элчиси Геза Ревес нутқ сўзлади. Кеча қатнашчилари уни самимий кутиб олдилар. У, Венгриянинг Совет Армияси томонидан озод қилиниши мустақил демократик венгер давлатининг тузилишини таъминлади, дейди. Шунинг учун ҳам, деди у биз Совет Иттифоқини, Совет Армиясини ўзимизнинг халоскорларимиз, деб атаймиз ва 4 апрель кунини энг катта миллий байрамимиз сифатида байрам қиламиз.

Геза Ревес таъкидлаб айтдики, Венгрия Халқ Республикасининг ташқи сиёсатини Совет Иттифоқи ва социалистик лагердаги бошқа мамлакатлар билан қардошлик дўстлик принципи, барча мамлакатлар билан тинч-тотув яшаш принципи белгилайди. (ТАСС).

СОВЕТ-ФИНЛЯНДИЯ ШАРТНОМАСИНИНГ 13 ЙИЛЛИГИ

МОСКВА. 3 апрель. (ТАСС). Совет Иттифоқи билан Финляндия Республикаси ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги шартнома имзоланган кунга 13 йил тўлмоқда. Бугун москваликлар — Чет эл халқлари билан дўстлик уйида ўтказилган тантанали кечанинг қатнашчилари ана шу шонли воқеани нишонладилар.

Кечани «СССР-Финляндия» жамияти правлениесининг раиси, РСФСР маориф министрининг ўринбосари профессор А. И. Маркушевич очди.

СССР маданият министрининг ўринбосари Н. Н. Данилов доклад қилди.

Финляндия бош министрининг секретари Сиикала жаноблари катта нутқ сўзлади.

Кечада Финляндиянинг СССР-даги элчиси Ээро А. Вуори ҳам нутқ сўзлади.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ НОВАТОРЛАРИ КЕНГАШИ АЪЗОЛАРИ МАСЛАҲАТ БЕРАДИЛАР

ЗАГАРТАЧ ВА КОТОК ҲАҚИДА

Яқинда Сталин номли колхознинг ўртоқ Умаров бошлиқ бригадаси даласида Чиноз район қишлоқ хўжалиги новаторлари кенгаши ўтказилди. Кенгашда «Ерни экишга қандай тайёрлаш керак?» деган темада район қишлоқ хўжалик инспекциясининг бошлиғи агроном Аҳрор Тўйчиев, «чигитни қандай дорилаш ва ҳашаротга қарши кураш тадбирлари ҳақида» энтимолог агроном Қодирбек Раҳматбеков, «Техникани созлаш ва чигит экишни сифатли ўтказиш нимадан иборат?» деган темада райком секретари Тожимирза Набиев амалий машғулот ўтказди. Амалий равишда ўтказилган новаторларнинг маслаҳатлари жуда фойдали бўлди. Айниқса, техникани созлаш ва чигит экишни сифатли ўтказиш нималардан иборат деган темада ўртоқ Набиев ўтказган машғулот қизиқарли бўлди.

Маълумки, пахтадан юқори ҳосил олиш энг олдин гектарларнинг тўла бўлишига, тўла гектарларда эса белгиланган миқдорда кўчат бўлишига боғлиқ. Бунга ўз-ўзидан эришиб бўлмайди. Яхши тайёрланган ерга чигитни сифатли қилиб экиш лозим. Лекин мана шу чигитни сифатли қилиб экиш нимадан иборат? Новаторлар кенгашида шу масала ҳар тарафлама муҳокама қилинди. Бунда, айниқса, сеялканинг кичиккина бир детали, яъни чигит экилгандан кейин уялар тепасига икки томондан тупроқ уюб кетадиган загартачлар билан шу тупроқни босиб зичлаб кетадиган котокнинг роли жуда катта эканлиги кўрсатилди.

Агар сеялканинг загартачлари янги бўлса, чигит экилгач, уялар тепасига нормал миқдорда тупроқ уюб кетади. Котоклар уни босиб зичлайди. Тупроқ зичланса, чигитнинг ёнбоши нам ерга ботади. Бундан ташқари, уянинг тепа томони гумбаз шаклида текис бўлади. Бу эса чигит экилган ер қуёшнинг нуридан яхши фойдаланишига имкон беради. Тупроқ остидаги чигитнинг униб чиқиши учун иссиқлик даражаси етарли бўлишини таъминлайди. Шундай қилиб экилган чигит ернинг ўз намига қулай шароитда униб чиқади.

Агар загартачнинг бир томони ейилиб кетиб, яримта бўлиб қолган бўлса, чигитнинг ер намида барвақт униб чиқишини таъминлайдиган ҳалиги ҳолат юз бермайди. Чигитнинг ёнбоши нам ерга ботмай, қуруқ ерда қолади. Бунинг устига, уянинг тепаси гумбаз шаклида бўлмайди, балки бирмунча чуқурроқ бўлади. Агар бундай уяларнинг тепасига ёмғир ёққундай бўлса сув сидирилиб тушиб кетмайди, балки тўпланиб қолади. Бундай ҳолда чигит чириб қолиши мумкин. Шунинг учун сеялкаларни созлаганда, чигитнинг нормал униб чиқишида катта роль ўйнайдиган загартачларнинг бутун бўлишига ва унинг нормал ишлашига эътибор бериш лозим.

Кўп кишилар чигит экиш вақтида сеялка котоклари нормал ишлашига унча эътибор бермайдилар. Агар коток яхши ишласа, чигит экилган уялар ўртасига загартачлар уюб кетган тупроқлар тепасини босиб зичлаб кетади. Бундай шаклга кирган тупроқ тепаси ёмғир ёғса, сув чигит тепасига эмас, балки ён томонига оқиб кетади, чигитга зарар етмайди. Агар коток яхши ишламаса, тепасига лой ёпишиб қолса, шундай қулай ҳолат вужудга келмайди. Бу эса чигитнинг қуёш нуридан етарли фойдаланишига имкон бермайди.

Демак, ҳар бир уяга тушган чигитнинг униб чиқишини таъминлаш учун экиш вақтида загартачлар ва котокларнинг нормал равишда ишлашини таъминлаш керак экан. Тракторларни ва сеялкаларни созлаган вақтда мана шу иккита деталнинг нормал ишлашига алоҳида эътибор бермоқ лозим.

Новаторлар кенгашининг колхоз раҳбарлари учун чигит экиш олдидан ўтказган бу амалий машғулоти ва жуда фойдали маслаҳати чигитнинг сифатли экилишига, шубҳасиз, ёрдам беради.

Б. ХАЛИЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

Қатор оралари бир метр кенгликдаги квадратлар

СИРДАРЁ, 4 апрель. (ЎзТАГ). Сирдарё райони хўжаликлари чигит экишга киришдилар. «Малик» совхозида Жавод Кўчиев бошлиқ коммунистик меҳнат бригадаси биринчи бўлиб машиналарини далаларга чиқарди. Белгиланган миқдорда чигит ташлайдиган агрегатлар ишга солинди. Бу агрегатлар айни вақтда ерга минерал ўғит ҳам соладилар. Бригада бу йил ҳар гектардан 35 центнердан ҳосил олишга аҳд қилди.

«Малик» совхозининг механизаторлари қизиқарли тажриба бошладилар. Улар қатор ораларининг кенглиги 100 ва 80x80 сантиметрлик схема бўйича чигит экмоқдалар. 1150 гектар ерга, яъни бутун экин майдонининг ярмидан кўпроқ қисмига чигит ана шу усулда экилади.

Максим Горький номли, Карл Маркс номли, Куйбишев номли, «Победа» ва бошқа колхозлар ҳам чигит экишни қизитиб юбордилар. Бу хўжаликларда экинлар 60x50 сантиметрлик схема бўйича жойлаштирилади.

ЕТИЛГАН ЕРЛАРГА ЧИГИТ ЭКИШ БОШЛАНДИ

ПУХТА ТАЙЁРЛИК БИЛАН

Оққўрғон районидаги Ворошилов номли колхоз пахтакорлари ўтган йили пахта тайёрлаш давлат планини бажара олмай, эл-юрт олдида қизариб қолган эдилар. Улар етти йилликнинг учинчи йилида ўтган йилги хато ва камчиликларнинг такрорланмаслиги учун ҳамда партия XXII съезди шарафига бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, 1500 гектар ернинг ҳар гектаридан 26 центнердан пахта ҳосили кўтариб, давлатга 4 минг тонна «оқ олтин» сотиш мажбуриятини олдилар.

Қишлоқ хўжалик артелида ҳозиргача кузда сифатли шудгор қилинган майдонларнинг ҳар гектарига 7 — 10 тоннадан маҳаллий гўнг солинди. Ариқзовурларни тозалаш, карталар четини, баланд-паст ерларни текислаш ишлари намунали ўтказилди. Барча техника воситалари сифатли ремонтдан чиқарилди.

Шу кунларда колхознинг етилган ерларига танлаб чигит экиш қизғин тус олди. Экишнинг биринчи куни 17 гектар майдонга чигит режа сими тортилиб квадрат-уялаб экилди. Экиш агрегатларининг Раим Салимов, Ваҳоб Ҳошимов сингари азамат механизаторлари ҳар куни 7 — 8 гектар ерга сифатли қилиб чигит экмоқдалар.

Райондаги «Л е н и н о б о д», Карл Маркс номли, Калинин номли колхозлар ҳам чигит экишни бошлаб юбордилар.

М. ОИДИНОВ.

ДЎСТЛИК СУВ МАГИСТРАЛИ ИШГА ТУШИРИЛДИ

РЕСПУБЛИКАЛАРАРО КЎЛ КОЛЛЕКТОРИ ҚУРУВЧИЛАРИНИНГ МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

Хоразм воҳасининг меҳнаткашлари захкаш, шўрхок ерлар ва ботқоқликлар бўлмайдиган ажойиб замон келишини асрлар бўйи орзу қилиб келар эдилар. Афсоналарда нақл қилинган бу орзу фақат бизнинг ажойиб давримиздагина рўёбга чиқмоқда.

Совет халқининг куч-қудрати, ижодий фикри, ўткир ақли даҳшатли табиий офат устидан ғалаба қозонишининг тўғри йўлини топди.

Шундай қилиб, республикалараро Кўл коллектори қурилиши бошланди. Бу ғоят оғир ишларни бажаришга фақат совет кишилари қодир бўлдилар Партия XXI съездининг ва КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг тарихий қарорларидан руҳланган совет кишилари қисқа муддатда — бир йил ичида ҳамма тўсқинликларни бартараф қилиб, сизот сувларини даштликка оқизиб юбориш учун йўл очдилар.

Катта Кўл коллекторининг 212 километрлик биринчи навбат қисми қурилиб бўлди. Ўзбекистон ССР «нинг Хоразм области ва Туркманистон ССРнинг Тошовуз области территориясидаги сизот сувлари эндиликда Дарёлиқ коллектори орқали катта Сариқамиш чуқурлигига оқиб кетади.

Қурувчилар бу ғалабага қардош республикалар халқларининг биргаликда сарф қилган куч-ғайрати туфайли, партиянинг қишлоқ меҳнаткашларига қилаётган оталарча ғамхўрлиги туфайли эришдилар. Кўл коллекторининг биринчи навбат қисми қурилишида тўрт юздан ортиқ ер қазиш машинаси ишлади. Халқимиз Катта Кўл коллекторини дўстлик магистрали деб атади. Бу ерда руслар ва ўзбеклар, туркманлар ва қозоқлар, ўнлаб миллат намояндалари меҳнат қилдилар. Бу эса кўп миллатли социалистик Ватанимизда халқлар ўртасида мустаҳкам қардошларча дўстлик абадий қарор топганлигини ва яшнаётганлигини кўрсатувчи ёрқин далилдир.

Бу қурилиш зарбдор, умумхалқ қурилишига айланди. Қалб амри билан бу ерга Тошкент ва Фарғонадан, Самарқанд ва Андижондан, Бухоро ва Тошовуздан, Ўзбекистон ва Туркманистоннинг кўпгина бошқа шаҳарлари ва қишлоқларидан механизаторлар келди. Бу ерда Иван ва Михаил Довбнялар, Назар Худойберганов ва Жумагелди Жабборовлар, Иван Моргунов ва Ғани Раҳимов ҳамда улуғ қурилишда ишлаган бошқа ўнлаб қаҳрамонлар меҳнат қилиб, шуҳрат қозондилар.

Ана шулар кун сайин қаҳрамонлик кўрсатдилар. улар чўлларда яшадилар ва ишладилар, жазирама қуёш нурлари остида, иссиқдан қизиб кетган машиналарда меҳнат қилдилар. Механизмлар жуда узоқ масофаларга кўчирилиб турди ёнилғини баъзан самолётларда ташишга тўғри келди. Трассанинг охирги пунктларида иш олиб борган кишиларга айниқса қийин бўлди, бу ерларни машиналар ёрдами билан ҳам, портлатиш йўли билан ҳам қазиш тўғри келди.

Катта Кўл қурувчилари бир йил ичида 18 миллион кубометр ер қазидилар. Маҳаллий машина-экскаватор станциялари ҳамда Хоразм ва Тошовуз областларининг бошқа ишлаб чиқариш ташкилотлари бу ишга катта ҳисса қўшдилар.

3 апрель куни қурувчилар учун байрам куни бўлди. Бу куни икки республика — Ўзбекистон ва Туркманистон ССР чегарасида Катта Кўл коллекторининг биринчи навбат қисми қурилиб бўлганига бағишланган, кўп кишилик митинг бўлди. Бу ерда иккала республика меҳнаткашларининг минглаб вакиллари, қурувчилар, меҳмонлар тўпланди.

Халқлар дўстлиги йилномасидаги бу муҳим воқеага бағишланган митингни Тошовуз область ижроия комитетининг раиси **М. Тоганов** қисқача кириш нутқи сўзлаб очди.

У ленинча пролетар интернационализмининг сўнмас улуғ идеялари ҳақида, шонли Коммунистик партия ва унинг жанговар штаби — коммунизм ғалабаси учун саботли курашчи Никита Сергеевич Хрушчев бошлиқ КПСС Марказий Комитетининг синалган раҳбарлигида олға бораётган социалистик миллатларнинг бузилмас бирлиги ва ҳамкорлиги тўғрисида гапиради.

Хоразм область суғориш системалари бошқармасининг бошлиғи **М. Вафоевга** сўз берилади. У оғир шароитда ва жуда қисқа муддат ичида 212 километрлик трассани қурган гидромеханизаторлар эришган катта муваффақиятлар тўғрисида батафсил гапириб беради. Қурувчилар номидан ўртоқ Вафоев митинг қатнашчиларини ишонтириб, Катта Кўл коллекторининг иккинчи навбат қисми муддатидан илгари — КПСС XXII съезди очилишигача топширилади, деб ваъда беради.

Тошовуз области қурилиш-монтаж бошқармасининг бошлиғи П. Шевченко минбарга чиқади. У Туркманистон участкасининг қурувчилари номидан ўзбекистонлик дўстларнинг юксак мажбуриятларини қўллаб-қувватлайди ҳамда Тошовуз гидромеханизаторлари ҳам Катта Кўл коллектори қурилишида мўлжалланган ишларнинг ҳаммасини муддатидан илгари бажарадилар, деб ишонтиради.

Тошовуз областидан бульдозерчи **Н. Жураховский** ва Хоразмдан экскаваторчи **М. Довбня** қурувчиларнинг меҳнати ҳақида завқ билан гапирдилар. Ўртоқ Довбня, жумладан, ўзи бошчилик қилаётган бригада Коммунистик партиянинг бўладиган съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақага қўшилиб, ер қазиш ишлари йиллик планини Биринчи майгача бажаришга аҳд қилганини айтади.

Тошовуз область. Тахта районидаги Куйбишев номли колхоз раиси **Х. Муродов** нутқ сўзлайди. У Катта Кўл коллекторининг ишга туширилиши бу хўжалик пахтакорларига шу йилнинг ўзидаёқ қўшимча дастлаб олти юз гектар бўш ётган ерларни ўзлаштиришга, пахта ҳосилдорлигини гектарига беш центнердан оширишга ёрдам беришини айтади.

Тошовуз область партия комитетининг биринчи секретари **Д. Қурбонов** ва Хоразм область партия комитетининг биринчи секретари **Ф. Шамсуддинов** қурувчиларни табриклайдилар. Ўзбек шоири **Э. Раҳимов** қурувчиларнинг шонли ишларига бағишланган илҳомбахш шеърини ўқиб беради.

Сўнгра, Туркманистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси **Н. Байрамов** қурувчиларни Туркманистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Туркманистон ССР Министрлар Совети номидан табриклайди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Совети номидан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси **Ё. С. Насриддинова** Катта Кўл коллектори қурувчиларига самимий табрик сўзлари билан мурожаат қилади.

Бирозгина тантанали сукунатдан кейин тўсиқ олдида турган экскаватор ишга туширилади. Қурилишнинг энг яхши механизаторларидан бири В. Баранов Катта Кўл коллектори трассасидаги охирги тўсиқни бузиб ташлайди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ё. С. Насриддинова ва Туркманистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. Байрамов, Хоразм ва Тошовуз областлари партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари қизил лента томон йўл оладилар. Митинг қатнашчиларининг шодиёна қарсаклари остида лента қирқилади.

Катта Кўл коллекторининг биринчи навбат қисми ишга туширилди! Унинг ёрдами билан яқин ўртада Ўзбекистон ва Туркманистоннинг икки юз минг гектардан ортиқ унумдор ерларининг мелиорация ҳолатини яхшилаш, 120 минг гектар қўриқ ерларни ўзлаштириш мумкин бўлади.

Р. ЎЗБЕКОВ.
(ЎзТАГ мухбири).

Н. С. Хрушчев билан Модибо Кейтанинг ўзаро қиладиган сафарлари ҳақида

Мали Республикаси ҳукуматининг раиси Модибо Кейта СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевни Африкадаги баъзи мамлакатларга қиладиган сафари вақтида Мали Республикасига расмий визит билан келишга таклиф этди. Н. С. Хрушчев бу таклифни қабул қилди.

Ўз навбатида СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев ва СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчев Мали Республикаси ҳукуматининг раиси Модибо Кейтани ўзи учун қулай бўлган пайтда СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматининг меҳмони сифатида Совет Иттифоқига расмий визит билан келишга таклиф этдилар. Раис Модибо Кейта ўз навбатида бу таклифни қабул қилди.

Томонлар қилинадиган сафарларнинг вақти тўғрисида дипломатик йўл билан келишиб олинади, деган битимга келдилар.

Улар СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчев ва Мали Республикаси ҳукумати раиси Модибо Кейтанинг бир-бирларига визит билан боришлари СССР билан Мали Республикаси ўртасида дўстона муносабатларнинг янада ривожланишига ва мустаҳкамланишига ёрдам беришига амин эканликларини билдирадилар.

1 МАЙ шарафига — Меҳнат совғалари

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ЯНВАРЬ ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРЛАРИ АМАЛДА

ШАССИ ТАЙЁРЛОВЧИ АЗАМАТЛАР

Суратда: (чапдан ўнгга) корхона техника контроли бўлимининг мастери С. Комилов, йиғувчи электрик В. Александров ва темирчи Я. Пейус ўртоқлар йиғилган янги шассини жўнатиш олдидан текшириб кўрмоқдалар.

Ўзиюрар шасси... Қайси бир механизатор шундай машина бўлишини, ундан фойдаланишни истамайди, дейсиз. Ха, бу агрегатда ҳикмат кўп, афзалликларини санаб саноғига етолмайди, киши. Ундан ҳар ишда фойдаланиш мумкин. Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари, биринчи навбатда пахтакорларимиз деҳқон меҳнатини енгил, ишини унумли қиладиган, хирмонга барака киритадиган бундай машиналарнинг кўплаб ишлаб чиқарилишини орзиқиб кутмоқдалар. Шунинг учун ҳам КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг қарорларида, Никита Сергеевич Хрушчевнинг Пленумдаги нутқида ўзиюрар шассига катта баҳо берилди, бундай машиналар ишлаб чиқаришни бутун чоралар билан кўпайтириш лозимлиги алоҳида қайд қилиб ўтилди.

механизация йўли билан териб олиш имкони туғилади. Корхона коллективи шуни ҳисобга олиб, янги вазифани шараф билан бажаришга бел боғлади.

Бир неча ой ичида янги механика-йиғув цехининг жуда катта корпуси қад кўтарди. Цехни ускуналашда республика ва мамлакатимиздаги ўнлаб завод коллективлари ёрдам берди. «Ташсельмаш» заводининг ўзи 120 га яқин станок ажратди. Куйбишев, Саратов, Тбилиси, Ереван ва бошқа шаҳарлардаги станоксозлик заводлари турли деталларга ишлов берадиган токарлик, фрезерлик, кертиш, силлиқлайдиган, пармалаш агрегатларини ўз вақтида юборди.

Орадан 15 кун ўтар-ўтмас бу станокларнинг деярли ҳаммаси ўрнатилди ва бирин-кетин ишга туширилди. Бу ишда айниқса ларини тайёрлаётган, унинг орқа кўприги ва олдинги ғилдиракларини йиғаётган 5-механика-йиғув цехига кирдик. Кенг, чорси майдонда бир неча қатор ўрнатилган станоклар гувуллаб ишлаб турибди. Янги келтирилган машина ва механизмларни ўрнатиш давом этмоқда. Қудратли кўприк кранлари катта-катта станокларни монтаж қилинадиган жойга келтириб қўймоқда.

Ҳамманинг зўр кўтаринки руҳ билан ишлаётганлигини бир қарашданоқ билиш мумкин. Ишчиларнинг қўли-қўлига тегмайди.

Ёнимизда турган цех мастери ўртоқ Рихсибой Назирбеков:

— Бу ерда «Ташсельмаш» заводининг юздан ортиқ токарь, слесарь ва бошқа касбдаги ишчилари ишлашяпти,— деди ва бизни айрим ишчилар билан таништирабошлади.

«Ташсельмаш» заводининг токарларидан бири Толип Сиддиқов ҳам ўз касбини ёшларга ўргатаётган экан. Уч ой ичида иккита шогирд тайёрлабди. Унинг шогирди Абдувоҳид Тўхтабоев малакали токарь бўлиб қолибди. У ҳам устози билан биргаликда энг мураккаб деталлардан бири — шасси орқа мости подшипнигининг уясини механик ишловдан ўтказаётибди. Иши ҳам чакки эмас. Устоз ва шогирд нормани анча ошириб бажаришяпти.

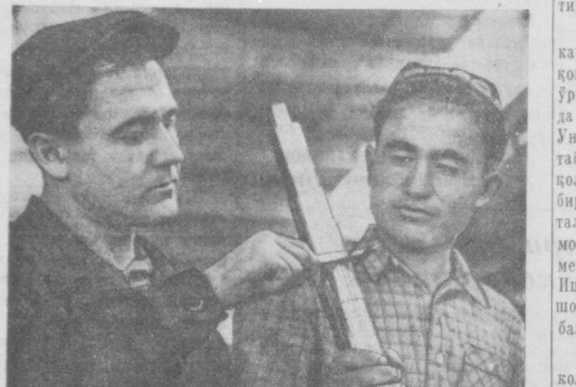

Суратда: «Ташсельмаш» заводининг донгдор токари, шу касбда 19 йилдан бери ишлаб келаётган Алексей Егорович Драгалин шогирди Қобил Нарзиев билан ишланган детални кўздан кечирмоқда. А. Абалян фотолари.

Тошкент трактор йиғув заводи коллективи «Ташсельмаш» заводидан келиб, шасси ишлаб чиқаришда зарур ёрдам берган барча ишчиларнинг номини ҳурмат ва иззат билан тилга олади. Улар орасида Толип Сиддиқов сингари ишда чечан, бир нечадан малакали ишчи тайёрлаб берган кишилар кўп. Токарлардан Виктор Сандуль, Алексей Драгалин, Иван Лавров, фрезеровшчиклардан Акрам Абдуллаев, Валентина Кошкина, Алексей Натуральних бошчилигидаги йиғувчи комсомол-ёшлар бригадасининг аъзолари шулар жумласидандир. Бу меҳнатсеварлар лозим бўлганда иш вақтидан кейин қолиб бўлса ҳам шасси ишлаб чиқаришни ўзлаштирувчиларга ёрдам бериб туришипти.

Шу кўрсатмалар асосида Тошкент трактор йиғув заводи зиммасига ўзиюрар шассилар ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш ҳақида катта ва мусъулиятли вазифа юкланди.

Вақт тиғиз, бу муҳим ишни тезлаштириш зарур эди. Чунки бу йил пахтакорларга 5000 та пахта териш машинаси етказиб бериш ҳақида мажбурият олган «Ташсельмаш» заводи коллективининг ўз сўзи устидан чиқиши кўп жиҳатдан бунга боғлиқ Шассилар қанчалик кўп тайёрланса, пахта териш машиналарини шунчалик кўп ишлаб чиқариш, шунча кўп «оқ олтин»ни «Ташсельмаш» заводи коллективи катта ёрдам кўрсатди.

... Трактор йиғув заводи коллективи сабрсизлик билан кутган кун ҳам етиб келди. 30 мартда иккита шасси йиғилди. Шу куни машинасозлар қувончининг чеки бўлмади. Ҳамма қўлга киритилган катта ютуқ билан бир-бирини табрикларди. Дастлабки муваффақият уларни янги зафарларга руҳлантириб юборди.

Шассилар ишлаб чиқариш кун сайин ортиб бормоқда. 31 мартда 3 та, 1 апрелда эса 4 та машина йиғилди..

... Ўтган куни машинасозлар ҳузурида бўлдик. Шасси детал-

Завод коллективи апрель ойида 400 та шасси йиғиш мажбуриятини олди. Машинасозлар бу ваъданинг устидан чиқишга бутун куч ва ғайратларини сафарбар этганлар.

М. МУҲАМЕДОВ.

Юксак номни оқлаяпти

Тажрибали тўқувчи Вера Солдатова Тошкент тўқимачилик комбинатида биринчилар қатори коммунистик меҳнат зарбдори деган шарафли номни қозонишга муяссар бўлди. У бунга ўзининг ҳалол ва баракали меҳнати, ишда, юриш-туришда ва ҳулқ-атворда касбдошларига ўрнак бўлганлиги туфайли эришди. Бу чевар аёл 14 йилдан буён бир йўла 24 станокни моҳирлик билан бошқариб келмоқда.

Вера опа партия XXII съезди шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилиб, меҳнатда юксак кўрсаткичларга эришмоқда. Ҳар сменада нормадан ташқари ўнларча метр газлама тўқияпти. Моҳир тўқувчи кучга-куч, ғайратга-ғайрат қўшиб ишлаши натижасида шу йилнинг ўтган уч ойида қўшимча равишда 4 минг метрдан ортиқ сифатли газлама тўқилди. Қўлга киритган бу ютуқларни янада мустаҳкамлашга астойдил бел боғлаган ўртоқ В. Солдатова йил охиригача нормадагидан ташқари 15 минг метр маҳсулот ишлаб чиқариш учун курашаётир.

Т. ИБРОҲИМОВ.

Баракали ишлашмоқда

Тошкент кабель заводининг Чиноз районидаги филиали ишга туширилганига эндигина уч ой бўлди. Корхонанинг ёш коллективи партия XXII съезди шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаб, яхши натижаларни қўлга киритмоқда. Уч ойлик ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш топшириғи анча ошириб адо этилди.

Филиал коллективининг кўпчилигини ўрта мактабни битирган йигит ва қизлар ташкил этади. Уларнинг кўпчилиги ўзлари танлаган касбни пухта ўрганиб олишган. А. Раҳимбоев, О. Ўринбоев, М. Ботирова, С. Содиқова, М. Маҳамадкулов ўртоқлар смена топшириғини бир ярим бараварга етказиб адо этишяпти, маҳсулотнинг сифатли бўлишини таъминлашмоқда.

Т. ИМОМОВ,
Р. УБАЙДУЛЛАЕВ.

ЕТТИ ЙИЛЛИК ЯНГИЛИКЛАРИ

Нонни ёпиш автоматлаштирилди

ЧИРЧИҚ, (ЎзТАГ). Чирчиқ нон заводида инсон қўли ёрдамисиз тайёрланган дастлабки тонна нон ёпилди. Бу ерда тўхтовсиз ишлаб турадиган автоматик хамир қориш цехи ишга туширилди. Энди мураккаб агрегатларни бошқариш пульти ёнида бир ишчи турибди.

Формали нонни ёпиш учун автоматик тарзда хамир қориш Ўзбекистонда биринчи марта қўлланилди.

Бир киши завод бошқаради

Ленинград областидаги Красное Село шаҳарида мамлакатимизда биринчи автомат сут заводи ишга туширилди. ...Мана, унча катта бўлмаган сўри тагига совхознинг автоцистернаси келиб тўхтади. Орадан бир минут ўтар-ўтмас, автомашинада келтирилган сут шланг орқали қабул қилиш резервуарига оқа бошлади. Махсус ҳисоблаш аппарати резервуарга тушаётган сут миқдорини ўлчаб турибди, электрон «лаборант» эса сифатини аниқламоқда.

Сўнгра сутни қайта ишлаш бошланади. Зарарли микроблар ўлдирилади, сутга қўшилган бошқа моддалар чиқариб ташланади, ҳамма сутнинг ёғлиқлиги бараварлаштирилади, совутилган ва тозаланган сут резерв идишларига қуйилади. Бу ердан эса истеъмолчиларга жўнатилади.

Корхонада барча ишларни механизмлар бажаради . Универсал автомат махсус қоғоздан ярим литрлик пакетлар тайёрлайди, уларга сут қуяди. упаковка қилиб, саватларга жойлайди. Бу саватлар эса конвейер орқали автомашиналарга бориб тушади.

Завод бир суткада 25 тоннагача сутни қабул қилиш ва қайта ишлаш қувватига эга. Ана шу ишларнинг ҳаммасини фақатгина бир киши бошқаради.

Гигант вагон

Калинин вагонсозлик заводининг коллективи 180 тонна юк кўтарадиган гигант самосвал вагон-думпкарларнинг дастлабкисини ишлаб чиқарди. Бундай вагонлардан мамлакатимизнинг кўмир ва маъдан конларида кенг фойдаланилади.

Мирзачўл ўз бойликларини очмоқда

Кўп кишилар ҳозиргача «Мирзачўл» деганларида бу сўзни айнан тушунадилар: уларнинг кўз олдида жазирама офтобда қовжираган, бир туп ҳам дарахт ва гиёҳ ўсмаган текислик намоён бўлади. Аммо у бундай эмас. Катта ўзбек трактида кети узилмайдиган жуда кўп автобусларнинг бирида биз Сирдарё устига қурилган кўприкдан ўтдик.

— Мирзачўл бошланди, — деди йўловчилардан бири.

Қақраган чўл! Инсоф билан айтинг, бу ернинг нимаси чўл! Ҳамма ёқда кўз илғамас пахта далалари, муздек шабада эсаётган ва қуёш нурида сувлари жилоланаётган каналлар, кўмкўк дарахтларга буркалган поселкалар. Лекин бу ерга бекорга Мирзачўл деб ном берилган эмас. Ўтмишга бир назар ташлаймиз.

«Агар сиз, — деб ёзган эди Мирзачўлни дастлабки тадқиқ қилувчилардан бири Н. Ульянов, — узоқдан карвонни кўриб қолсангиз, тағин сув сўрамасин деб сиздан тезда ғойиб бўлаётганлигини сезасиз. Чунки бу ерда сув ҳамма нарсадан ҳам қадрли. Йўлдан адашиб қолишдан ёки эҳтиёт қилиб келаётган сувингиз тўкилиб кетишидан худонинг ўзи асрасин. Бу ерда ҳеч қаердан ёрдам ололмаслигингизга ишонаверинг».

Бу сатрлар 1872 йилда ёзилган. Ўша пайтда Ўрта Осиёнинг қадимий воҳалари — Фарғона, Зарафшон, Чирчиқ ўртасида жойлашган бу жуда катта кенглик ўлик ва ҳаётсиз эди. Жасур ва қўрқмас кишилар кўп вақтдан бери чўлга сув чиқаришга уриниб келдилар.

Ўтган асрнинг охирларида Мирзачўлга сув чиқариш ишлари билан чор ҳукумати шуғуллана бошлади. Кауфман канали деб аталмиш канал тўққиз йил қурилди. Қуёшнинг жазирама тиғида 70 минг киши тер тўкиб ишлади. Аммо қилинган меҳнат зое кетди — каналга сув чиқмади.

Ҳокимият тепасига ернинг ҳақиқий хўжайинлари келганидан кейингина Мирзачўл тез гуллай бошлади. Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаёқ Владимир Ильич Ленин Туркистонда суғориш ишларини амалга ошириш учун 50 миллион сўм маблағ ажратиш тўғрисидаги декретга қўл қўйди. Москва, Петроград ва Россиянинг бошқа саноат марказларидан узоқ Туркистонга эшелонларда техника, инженерлар, агрономлар келабошлади.

В. И. Ленин йўлланмасини олган биринчи эшелон Сирдарё станциясига 1920 йилнинг ёзида етиб келди. Бу ердан улар чўлга қараб йўл олдилар. Уларнинг йўли ҳозирги Охунбобоев номли колхоз ва «Малик» совхози ерларидан ўтар эди. Ўша пайтда бу ерлар нуқул батқоқлик, ва қамишзорлардан иборат эди. Эндиликда эса бу ерларда теп-текис далалар, канал ва коллекторларнинг кенг шохобчалари, боғлар, обод уй-жой бинолари кўзга ташланади. Юқори даражада механизациялаштирилган намунали хўжалик — машҳур «Малик» совхози ҳам шу ерда. Ўзбеклар эндиликда кетмонни эсдан чиқариб юбораётирлар, экишдан тортиб то ҳосилни йиғиб-териб олишгача бўлган ҳамма ишларни машиналар бажармоқда. «Малик» совхозида энг арзон пахта етиштирилаётгани тасодифий эмас.

Совхоз билан ёнма-ён Охунбобоев номли қишлоқ хўжалиги артелининг ерлари жойлашган. Баҳор ва ёз ойларида колхоз поселкаси гулларга бурканади. Бу колхоз донгдор ва бой хўжалик. Унда мева ва сабзавот етиштирилади, чорвачилик билан ҳам шуғулланишади, лекин унинг асосий бойлиги — пахта. Колхозчилар гектаридан 30 центнердан ошириб ҳосил олмоқдалар. Чўлда бундай хўжаликлар кўп.

Мирзачўлнинг қиёфаси ўзгариб кетди. Лекин энг қувончлиси шуки, бу ерда деҳқончилик ва чорвачиликнинг ҳақиқий усталари — ажойиб янги кишилар етишиб чиқди. Гулистон районидаги Ленин номли колхознинг трактор-далачилик бригадаси бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ғанишер Юнусов шулардан бири. У бошчилик қилаётган бригада Мирзачўл ерларида гектаридан 50-60 центнердан ҳосил олмоқда. «Малик» совхозининг механик-хайдовчиси Жавот Кўчиев ўз ишлари билан республикадан ташқарида ҳам донг таратди. Ўз ишининг ҳақиқий усталари бўлган Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Турсунбой Латипов, Асад Убайдуллахўжаев, Афанасий Брухтийлар йирик хўжаликларнинг раҳбарлари даражасига кўтарилдилар.

Партиянинг иродаси билан Мирзачўл пахтачиликнинг йирик базасига айланди. Бу ерда жойлашган хўжаликлар ҳар йили 250 минг тоннага яқин пахта бермоқда. Бир вақтлар ҳаётсиз бўлган чўлнинг порлоқ келажагини йиллар оша кўраолган улуғ В. И. Лениннинг ғоялари ана шундай амалга оширилмоқда.

Олдимда бир қанча фотографиялар турибди. Уларнинг бирида туя карвонлари акс эттирилган. Бу сурат 1956 йили ҳозир Янгиер шаҳри қад кўтариб турган жойда олинган. Ўзбекистон ССР ва Қозоғистон ССР да жойлашган Мирзачўлнинг қўриқ ва бўз ерларини суғориш ва ўзлаштириш тўғрисида партия ҳамда ҳукуматнинг махсус қарори қабул қилинганидан бери ўтган тўрт йил мобайнида чўлда жуда катта ўзгаришлар рўй берди. Қаттиқ жисм билан қопланган 690 километр автомобиль йўли, 180 километр темир йўл изи, 203 километр водопровод шохобчалари қурилди, 415 километр узунликда юқори вольтли электр узатиш линияси ўрнатилди, 42 минг гектар қўриқ ер ўзлаштирилди.

Ҳали сув етиб бормаган чўлнинг қоқ марказида янги совхозлар қурилмоқда. Булар бир қаватли ва икки қаватли уйлардан иборат бўлган ҳақиқий шаҳарчалардир. Уй-жой қурилиши билан бир қаторда мелиорация ишлари ҳам олиб борилмоқда.

Мирзачўлни ўзлаштириш бир қанча жиддий проблемаларни кўндаланг қилиб қўйди. Булардан бири тупроқни шўр босишига ва батқоқликка қарши курашдир. Мутахассисларнинг ҳисобига кўра каналларда оқаётган сувнинг ярмидан кўпи далаларга етмасдан ерга сингиб кетади. Натижада ер ости сувлари юқори кўтарилади ва тупроқни батқоқликка айлантиради.

Сувнинг тупроққа сингиб кетишига қарши курашиш мумкинми?— ана шундай савол кўндаланг бўлиб қолди. Мумкин экан. Биз 6-совхоз далаларидамиз. Мана, бизнинг каналларимиз, дейди қурилиш-монтаж бошқармасининг бошлиғи Никанор Федосеевич Трибенко. Булар оддий каналлардан эмас. Бутун дала бўйлаб махсус тагламага ўрнатилган темир-бетон ариқлари чўзилиб кетган. Бу ариқлардан сув оқади, унинг бир литри ҳам ерга сингмайди. Яхши ўйлашибди, ирригаторлар, отасига раҳмат!

Чўлга ҳужум план асосида олиб борилмоқда. Янги хўжаликларга Фарғона ва Зарафшон водийларидан, Тошкент ва Жанубий Қозоғистон областларидан ҳозирнинг ўзидаёқ пахта усталари кўчиб келмоқдалар. Партия чақириғига жавобан, қалб амри билан қўриқ ерга комсомоллар, ёшлар келмоқда.

Мирзачўл, дейди 6-совхоз директори Улуғбек Юсупов, мамлакатда энг арзон пахта беради. Шу йилнинг ўзидаёқ совхоз 7 минг гектар ерга чигит экади. Агар ҳар гектардан 20 центнердан ҳосил олинса, совхоз қурилиши учун сарф қилинган ҳамма маблағ бир йилнинг ўзидаёқ қопланади.

Бу шунчалик бир мушоҳида эмас. Ҳаётдан олинган мисоллар буни яққол кўрсатиб турибди. Тўрт йил мобайнида чўлда пахта экиладиган 32 минг гектар ер ўзлаштирилди. Бу ерлардан 80 минг тонна ҳосил олинди ва давлатга 1,1 миллиард сўм миқдорида фойда келтирилди. Шу ерларни ўзлаштириш учун эса 1,4 миллиард сўм маблағ сарфланган эди. Суғориладиган ерларда пахтадан ташқари яна бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ҳам етиштирилди.

Мирзачўл ва унга ёндош ерларда 10 йил мобайнида 1 миллион 100 минг гектар қўриқни ўзлаштириш ва суғориш мумкин. Суғориладиган ерлардан 650 минг гектарига пахта, 330 минг гектарига беда ва маккажўхори экиш, 50 минг гектар ерда эса боғ ва токзорлар барпо этиш мўлжалланмоқда. Мирзачўл ҳар йили 1 миллион 600 минг тонна пахта берадиган бўлади. Бундан ташқари суғориладиган ерлар ҳар йили камида 500 минг тонна мева ва узум, кўп миқдорда беда, маккажўхори ва бошқа ем-хашак беради, булар ҳисобига 400 минг бошгача йирик шохли қорамолларни боқиш мумкин. Яқин йиллар мобайнида Мирзачўлда юздан ортиқ янги совхозлар ташкил этиш мўлжалланмоқда.

Бу ўлканинг истиқболи ҳақиқатан ҳам порлоқ. Лекин лойиҳалаштирувчи ташкилотлар ўртасида лозим даражада ҳамкорлик бўлмаётганлиги сабабли янги ерларни ўзлаштириш ишларида бирмунча қийинчиликларга дуч келинмоқда. Кўпчилиги жуда баландпарвоз номга эга бўлган ва мамлакатнинг турли районларида жойлашган 20 га яқин лойиҳаловчи ташкилотлар Мирзачўлни ўзлаштириш билан шуғулланмоқда. Лекин лойиҳалаштирувчи ягона марказ йўқ. Кўпгина ташкилотлар бу ерларнинг ўзига хос тупроқ ва иқлимий шароитларини яхши билмайди. Мирзачўлни ўз кўзи билан кўрмаган ва ундан минглар-ча километр узоқда яшаётган кишилар тайёрлаган лойиҳалар сифати кўнгилдагидек эмас. Оқибатда жуда кўп маблағ бекорга совурилмоқда, чўлни ўзлаштириш суръатлари эса суст бормоқда. Бу ерда кўп йиллардан бери яшаётган мутахассисларнинг фикрича, Мирзачўлда ягона илмий-лойиҳалаштириш марказини ташкил этиш зарурияти пишиб етилди.

Конструкторлар ва механизаторлар олдида кўпгина проблемалар пайдо бўлмоқда. Машина билан суғориш системаси эҳтиёжларига жавоб берадиган кучли насослар, шунингдек суғориладиган ерларни планировка қиладиган ва каналларни бетонлашда ишлатиладиган янада мукаммал механизмлар яратиш зарур. Дреноукладчикнинг такомиллашган типини яратиш айниқса муҳим. Норин дарёсида (Сирдарёнинг ирмоқларидан бири) сув омбори билан Тўхтагул гидроузелини барпо этиш, қурилаётган Чордара сув ҳавзаси ҳажмини кенгайтириш масалалари кўндаланг бўлиб турибди. Бу проблемаларнинг ҳаммаси муҳим амалий аҳамиятга эга.

. . . Биз Мирзачўлдан қайтмоқдамиз. Сувсиз қўриқни кесиб ўтган автомагистралда автомашиналарнинг кети узилмайди. Уларнинг кузовларида қурилиш материаллари, сеялкалар, дарахт кўчатлари, уруғлар. Чўлга янги ҳаёт бормоқда!

Й. МУҚИМОВ.
(«ПРАВДА», 3 апрель).

Мирзачўл воҳасида жуда катта қурилиш ишлари олиб борилмоқда. Етти йилликнинг охиригача ирригаторлар Қозоғистоннинг 70 минг гектар ерига сув чиқариш учун курашмоқдалар. Бунинг учун Ўзбекистоннинг Жанубий Мирзачўл каналидан марказий шохобча ажратилади. Суратда: Жанубий Мирзачўл каналининг мустаҳкамловчи иншоотининг умумий кўриниши. Шу ердан Марказий шохобча канали бошланади.

А. Идрисов фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

Пландан ташқари маҳсулот

Тошкент тайёр уйлар комбинатининг меҳнатсевар коллективи жонажон партиямизнинг навбатдаги XXII съезди шарафига бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб ажойиб меҳнат зафарини қўлга киритди. Биринчи квартал плани муддатидан 15 кун илгари ошириб адо этилди. Шу давр ичида умумий ҳажми 1544 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилди. 25 мартгача корхона 720 минг сўмлик ялпи маҳсулот ишлаб чиқарди. Жумладан, ҳар бири 48 квартирали 11 та уй-жой биноси қурилиши учун панеллар тайёрланди. Ана шундай бинолардан 6 таси фойдаланишга топширилди.

Комбинат коллективи квартал охиригача пландан ташқари 200 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажариш, шунингдек 50 минг сўм ҳажмда ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан олган қўшимча мажбуриятни ҳам ошириб адо этди.

Т. МИРҲОДИЕВ.

Иссиқ нонлар сероб бўлади

Заводимиз коллективи съезд олди мусобақасини қизитиб юборди. Биз ўз имкониятларимизни ҳисобга олиб, йиллик планни 25 декабргача бажариш ҳамда шаҳар аҳолиси учун пландан ташқари 60 тонна оби, ширмойи, патир ва бошқа хил нонлар етказиб бериш мажбуриятини олдик. Ўз ваъдамизнинг устидан чиқиш учун корхонамизда яна 5 та янги тандир қуриб, ишга туширдик.

Ишчиларимиз ўртасида ўзаро социалистик мусобақа яхши йўлга қўйилган. Ж. Убаев, Ж. Қосимов, С. Акрамова, О. Қодиров ва бошқа ўртоқлар кунлик топшириқларини 120-130 процент бажараётирлар.

Н. ҲАКИМОВ,
Тошкентдаги 2-нон заводининг ишчиси.

ПАХТА, ЕҒ, ГЎШТ, СУТ, ТУХУМ ЕТИШТИРИШНИ ЯНАДА КЎПАЙТИРИШ УЧУН КУРАШАЙЛИК!

☆

Колхоз, совхозлар учун янги кадрлар

Тошкентдаги ўрта қишлоқ хўжалик мактабини бир неча киши муваффақиятли тамомлади. Улар колхоз раислари, далачилик бригадаларининг бошлиқлари, механизатор ва ферма мудирлари бўлиб ишлар эдилар. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг командирлари уч йил мобайнида ўсимликшунослик, чорвачилик, қишлоқ хўжалик экономикаси, колхоз ва совхозларда меҳнатни ташкил қилиш, механизациялаштириш асосларини пухта эгалладилар. Шунингдек, улуғ партиямиз тарихи, сиёсий иқтисод ва марксизм-ленинизм асосларини қунт билан ўргандилар.

Мактабни битириб чиққанлар тажрибада кўрган ва билган ишларини назарий жиҳатдан мустаҳкамладилар. Янги кадрлар қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда олган билимларини амалий ишга тадбиқ этадилар.

М. Тассимбетов, Б. Саксонбоев, Ҳ. Ҳакимов, Ж. Қаюмов, Т. Ҳосиббоева, М. Мўминжонова, А. Исҳоқова ва Б. Ғаффоров ўртоқлар мактабни аъло ва яхши баҳолар билан тугатдилар. Қишлоқ хўжалигининг янги командирлари КПСС Марказий Комитети январь Пленуми қарорларини амалга оширишда кучларига куч, ғайратларига-ғайрат қўшиб ишлайдилар.

Ж. МАДУМАРОВ.

Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхозда ерда етарли нам сақлаш мақсадида бороналаш сифатли ўтказилмоқда. Колхознинг ишчан механизаторларидан ўртоқ Мамат Исроилов сменада 35—40 гектар ерни борона қилаяпти. Суратда (доирада) ўртоқ Мамат Исроилов.

М. Нуриддинов фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН — ҚОЗОҒИСТОН

Дўстлик чироғлари „далалар маликаси“га нур сочмоқда

«Ишонасанми, дўстим, бир қарадим-у, кўзимни очиб яна бир назар ташладим — ўшанда ишонч ҳосил қилдим»... Икки колхоз етакчиси ўз колхозлари ўртасида мусобақа шартномасига қўл қўяр эканлар, ана шу сўзларни эсладилар. Бу колхозлардан бирининг далалари Чирчиқ дарёси қирғоқларида жойлашган бўлса, иккинчисининг далалари Олмаота дарёси бўйидадир. Қозоғистондаги «Луч Востока» колхозининг раиси Василий Дмитриевич Дидковский бу сўзларни қишлоқ хўжалик илғорларининг Олмаотада бўлиб ўтган кенгашида айтган эди.

... Бу ҳодиса кенгаш залида ўтирганларнинггина эмас, балки Никита Сергеевич Хрушчевнинг қишлоқ меҳнаткашлари билан учрашувларини кузатиб борган миллион-миллион кишиларнинг ҳам эсида қолди. Ўз ўлкасида яхши раҳбар сифатида донг чиқарган В. Д. Дидковский бир гектар ерда 1850 центнердан маккажўхори кўк пояси олиш мумкинлигига шубҳа қилди. Шундан кейин Никита Сергеевич ишонмовчиларга буни исботлаб бериш учун Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозидан юқори ҳосил усталарини кенгашга таклиф қилди. Саҳнада пайдо бўлган «далалар маликаси»нинг олти метрлик пoялари Дидковскийни «яна назар ташлашга» мажбур қилди. Ўшанда Дидковский «Политотдел» колхозининг раиси Ман Гим Хваннинг қўлини қисиб, уни чин кўнгилдан табриклади.

Яхши намуна кўрсата оладиган ва яхши намунани кўра оладиган кишиларнинг албатта дўстлашуви совет кишиларида расм бўлиб қолган. Умумий иш, умумий манфаатлар Хван билан Дидковскийни дўстлаштириб қўйди.

Кенгашдан кейин дарҳол Хван «Луч Востока» колхозига борди. Энди Дидковский жавоб визити билан келди.

Василий Дмитриевич далаларни, фермаларни, колхоз поселкаларини икки кун давомида кўздан кечирди, колхозчилар билан суҳбатлашди энг яхши маккажўхорикор Люба Ли далаларида тупроқни кафтига солиб увоқлаб кўрди, ёлғиз ўзи 127 сигирни боқувчи Роза Квонга бириктилган сигирлардан соғиб олинаётган оппоқ сутнинг цистерналарга қандай оқиб тушаётганини узоқ томоша қилди, экишга тайёр қилинган сўнгги тракторлар далаларга чиқарилаётган мастерской олдидаги майдончада моторларнинг гуруллашини эшитди, янги қурилаётган Маданият саройининг ҳавозаларига чиқди. Меҳмон ана шуларнинг ҳаммасини кўриб хулоса чиқарди.

— Дўстим, иккаламизнинг иш методларимиз бир хил экан, — деди у ва, — фақат маккажўхорингиз биздагига қараганда яхшироқ — деб қўшимча қилди.

— Бу ишда ёрдам беришимиз мумкин, — деб жавоб қайтарди Хван.

Маккажўхори уруғи ортилган машина колхоз омбори ёнидан катта йўлга чиқди ва шимол томонга, Қозоғистонга жўнаб кетди. Бу машина «Луч Востока» колхозига икки тонна «Имеретинский» ва «ВИР-156» сортли маккажўхори уруғини олиб боради.

Ўзбекистондаги ва Қозоғистондаги икки колхоз тузган мусобақа шартномаси ана шундай бажарила бошланди.

Ўша куннинг ўзида «Политотдел» колхозидан яна бир машина жўнаб кетди. Бу машина Олмаота областининг Панфилов районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозига 2,3 тонна маккажўхори уруғи етказиб беради.

«Далалар маликаси» янги майдонларга йўл олмоқда, унга илғор тажриба маяклари, дўстлик чироғлари йўл очиб бермоқда.

О. ПАНОВА,
Е. ЕФИМОВ.
(ЎзТАГ махсус мухбирлари).

Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхози чигит экишга пухта тайёргарлик кўрди. (Олдинги қаторда чапдан) участка мироби Т. Турсунбоев, энг яхши теримчи З. Норбекова ва тракторчи Р. Алиқулов ўртоқлар далага чиқиш олдидан экиш агрегатини сўнгги марта текшириб кўрмоқдалар.

И. Глауберзон фотоси.

МУТАХАССИС МАСЛАҲАТИ

ЧИГИТНИ ТЕКИС УНДИРИБ ОЛИШНИНГ МУҲИМ ЧОРАЛАРИ

Туксиз чигитлар қўлланила бошлагач, уяларга белгиланган миқдорда уруғ ташлашни йўлга қўйиш имконияти вужудга келди. Бу тадбир кўп миқдор уруғлик чигитни тежаб қолишга имкон беради ва улардан маҳсулотни қайта ишлаш саноатида қимматли озиқ-овқат ва техника хомашёси сифатида фойдаланиш мумкин бўлади. Бундан ташқари, ғўзани яганалаш учун меҳнат анча кам сарфланади.

Кўпгина тадқиқотчиларнинг аниқлашича, уруғнинг узоқ вақт (15 кундан ортиқ) совуқ ва нам тупроқда ётиши экилган чигитларнинг бир қисмига салбий таъсир қилади, Омон қолган ғўзаларнинг ривожланишини кечиктиради. Бунда шу нарсани билиб олиш ғоят муҳимки, туксиз уруғлик чигит тупроқда тез уна бошлайди. Агар бундай чигитнинг униши учун тегишли шароит бўлмаса, у туки тозаланмаган чигитга қараганда кўпроқ зарарланади.

Шунинг учун ҳам чигит совуқ ва нам тупроққа эрта экиладиган жойларда туксиз чигитни ивитмаслик керак. Туксиз чигитни ивитишнинг яна бир зарарли томони шундаки, бунда янги униб чиққан ғўза ниҳоллари гоммоз касалига кўпроқ учрайдиган бўлади.

Баъзи колхоз ва совхозлар белгиланган миқдорда чигит ташлайдиган сеялка билан экиш учун ивитилган уруғликдан фойдаланиб, катта хатога йўл қўядилар. Ивитилган чигит сеялканинг экиш аппарати орқали ўтаётганда зарарланади. Натижада уруғ нобуд бўлади, ғўза тупларининг планда белгиланган қалинликда бўлишига эришилмайди.

Белгиланган миқдорда уруғ ташлайдиган сеялкалардан фойдаланилганда чигитни намламасдан етарли даражада нам бўлган тупроққа экиш керак. Экишни шундай ўтказиш лозимки, чигит тупроқда кам ётадиган ва иложи борича эрта муддатларда бир текис ва соғлом униб чиқадиган бўлсин.

Бунинг учун тупроқни яхши тайёрлаш ва уруғликни яхши кўмиб кетиш катта аҳамиятга эга. Чигитнинг бир хил чуқурликка тушишини, унинг тупроқда зич жойланган бўлишини таъминлаш чигитни бир текисда ва қийғос ундириб олишнинг асосий шартларидан биридир. Агар тупроқнинг устки қавати қуриб қолган бўлса тупроқ бетини юмшатиш керак. Чигитнинг тупроқда зич жойланишига эришиш учун резинка ғўлачалардан фойдаланиш мумкин. Бундай ғўлачаларни чигит сеялкалари кетига тиркаб қўйилади. Бу хил резинка ғўлачаларни эҳтиётлик билан ишлатиш лозим, чунки нам ва айниқса состави жиҳатидан оғир бўлган тупроқда чигитнинг ортиқ даражада босилиб қолиши ёмон оқибатларга олиб келади.

Чигит эрта муддатларда экилганда ҳамда қайтадан совуқ бошланиб, ёғингарчилик бўлган тақдирда уруғлик чирийди, шунингдек илдиз касалланади ва пахта ҳосилига катта зарар етади.

Шу сабабли фанда ва тажрибада зарарли бактерияларни ўлдирувчи фунгицид препаратлар билан чигитни дорилаш орқали янги униб чиққан майсаларни бактериал касалликларидан сақлаб қолишга тобора кўпроқ аҳамият берилмоқда.

Ҳозирги вақтда уруғликни фунгицид препаратлар ёрдамида дорилаш усули илмий тадқиқотчиларнинг диққат марказида турибди ва катта экин майдонларида синаб кўрилмоқда.

*СССР Фанлар академиясининг Ўсимликлар физиологияси институти Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ўсимликлар генетикаси ва физиологияси институти билан биргаликда мазкур институтнинг Тошкентдаги экспериментал базаси территориясида уруғлик чигитларни тиурам препарати ёрдамида дорилаш йўли билан совуқ шароитда уруғлик чигитни микроорганизмларнинг зарарли таъсиридан сақлаб қолиш имкониятларини текшириб кўрди. Бу препарат айни бир вақтда Тошкент областидаги бир совхоз ва икки колхозда — 105 гектар ерда синовдан ўтказилди. «Оққўрғон» совхозининг 50 гектар ерида (4-бўлимнинг биринчи бригадасида), Янгийўл районидаги Сталин номли колхознинг 2-бригадасида — 6 гектар ерда ва шу райондаги Свердлов номли колхознинг 1-бригадасида — 12 гектар ерда бир хил вазнли дориланган уруғлик чигит ишлатилди.

Свердлов номли колхознинг 9-бригадасидаги 12 гектар майдонда ва Сталин номли колхознинг 5-бригадасидаги 10 гектар майдонда бу тажрибалар чигитни квадрат-уялаб экиш йўли билан ўтказилди. Чигит 14-18 апрель мобайнида 60х60 схемаси асосида экилди.

Экишдан олдин уруғликни салгина намлаб, бир килограмм қуруқ чигитга 5-8 грамм 50 процентлик препарат тўғри келадиган миқдорда тиурам сепилди. Дорилаш учун уруғликни оз-оз миқдорда олинди ва препаратнинг чигитга бир текисда ёпишиши учун уни бир неча марта аралаштириб турилди.

«Оққўрғон» совхозида ўтказилган ишларни ҳисобга олиш натижалари шуни кўрсатдики, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Тошмамат Алижонов бригадасида уруғликни аввал тиурам препарати билан дорилаб, сўнгра уяга белгиланган миқдорда чигит ташлайдиган сеялкалар билан экилганда, уруғликнинг чириши анча камайиб, ғўза тупларининг ҳақиқий қалинлиги контроль майдонда 70 минг туп бўлгани ҳолда, ҳар гектар ерда 14,8 минг тупга, яъни 21 процент ортди.

Свердлов номли колхозда чигитни белгиланган миқдорда уруғ ташловчи сеялкалар билан экиб, сўнгра ғўзаларни тиурам билан дорилаганда, ғўза тупларининг қалинлиги ҳар гектар ерда 13 минг тупга, яъни контроль участкада 60 минг туп бўлгани ҳолда, 21,7 процентга ошди.

Сталин номли колхозда меркуран билан дориланган тукли тайёр уруғлар олинган эди. Бу уруғлар контроль сифатида экилди, уларнинг бир қисми эса тиурам препарати билан қўшимча равишда дориланди. Тукли чигит экилганда ҳам ғўза тупларининг қалинлиги контроль участкада 77 минг бўлгани ҳолда, ҳар гектар ерда 11 минг тупга, яъни 14,3 процентга ортди.

Шунинг учун туксизлантирилган уруғларни экиш олдидан касал юқтирмайдиган препаратлар билан дорилаш усули мажбурий агротехника тадбири сифатида тавсия қилиниши керак. Уруғлик чигитни 50 процентли тиурам билан дорилашда 1 килограмм қуруқ чигит ҳисобига 10-12 грамм препарат олиш керак — бу энг яхши доза ҳисобланади. Уруғларни касал юқмайдиган қилиш учун меркуран ва бошқа препаратларни қўлланиш ҳам мумкин.

1960 йилдан буён заводларда 50 процентли тиурам препарати ишлаб чиқарила бошланди. Колхоз ва совхозлар уни Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг Сельхозснаб базаларидан сотиб олишлари мумкин.

Ҳозирги вақтда уруғлик чигитнинг сифатига жуда катта эътибор берилмоқда. Уяга белгиланган миқдорда чигит танлаб экиш усулига ўтилганлиги туфайли чигитнинг ташқи ва биологик белгиларига кўра бир хил бўлиши қаттиқ талаб қилинади, чунки экишнинг юқори сифатли бўлиши, унинг қийғос униб чиқиши ва ғўзаларнинг бир текисда ривожланиши шу шартларга боғлиқдир. Бу эса пахтадан мўл ҳосил етиштиришга ва пахта териш машиналарини муваффақиятли равишда қўлланишга ёрдам беради.

1960 йил 25 апрелда тажриба учун экилган (аниқ миқдорда уруғ ташлаш усулида) ўртача абсолют оғирликдаги чигитлар майса пайдо бўлган биринчи куниёқ, яъни экилгандан 8 кун кейин 92,4 процент униб чиқди ва битта ҳам бўш уя бўлмади, уруғлик сараланмай экилган участкада эса 86,8 процент чигит униб чиқди.

Абсолют вазни енгил, ўртача ва оғир бўлган уруғларни ажратиб, алоҳида-алоҳида экилганда, енгил уруғлардан экилган пахтанинг ўртача ва оғир уруғлардан экилган пахтага қараганда 15 процент кам ҳосил бериши аниқланди.

Ўсимликлар генетикаси ва физиологияси институтида юқори сифатли чигитнинг ҳосил бўлиш биологиясини тадбиқ қилиш асосида бундай уруғликни фақат қўлда сортларга ажратиб терилган ҳосилдан эмас, балки машинада терилган пахта чигитидан ҳам саралаб олишнинг назарий жиҳатдан асосланган усули ишлаб чиқилмоқда.

Завод шароитида юқори маҳсулли ва бир хил сифатли уруғлик чигитни тайёрлаш учун, дастлаб уларнинг солиштирма оғирлигига қараб, сўнгра қуритилгандан кейин — абсолют вазнига қараб саралаш ёки бунинг ўрнига уруғлик чигитни махсус ғалвирлардан ўтказиб, йўғонлиги ва кенглигига қараб саралаш керак. Бу комплекс усул солиштирма оғирлиги бирдан ортиқ бўлган уруғлик чигитлар учун яроқлидир. Қишлоқ хўжалигида кенг тарқалган 108-Ф навли чигит ана шундай сортлардан биридир.

Уруғликни ҳажмига қараб саралаганда энг майда чигитлар чиқариб ташланади. Лекин бунда, қолган ўртача ва йирик чигитларнинг миқдори қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши эҳтиёжини қондирадиган бўлиши керак. Уруғлик чигитни ана шундай тарзда сортларга ажратиш ва калибрлаш паст сифатли ҳамма чигитни, айниқса ғўза тупининг устки ва четки қисмларидаги чаноқларда етилган чигитларни батамом чиқариб ташлашни таъминлайди.

Шу усул билан тайёрланган уруғлар аниқ миқдорда чигит ташлайдиган сеялкалар билан экиш учун яроқли бўлади. Бунда ғўзаларнинг бир текис ўсишига, маҳсулдор уруғлик ҳамда ғўза туплари қалинлигининг юқори бўлиши ҳисобига пахта ҳосилини анча оширишга эришилади.

Юқорида баён қилинган барча тадбирларга амал қилиш ва уларни қўлланиш пахтачилик маданиятини оширишга имкон туғдиради ҳамда 1961 йилда пахтани эрта етилтириш ва мўл ҳосил етиштиришнинг гарови бўлади.

Ш. ИБРОҲИМОВ,
қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

В. П. СОЛОВЬЕВ,
илмий ходим.

☆ ☆ ☆

ПАРРАНДАЧИЛАР ТАЖРИБА АЛМАШДИЛАР

Яқинда Гулистон районидаги паррандачилик совхозида илғорлар тажрибасини ўрганишга бағишланган йиғилиш бўлди. Йиғилишга Чиноз, Сирдарё, Гулистон, Янгиер ва Бекобод районларидан келган, паррандачилик билан шуғулланувчи мутахассислар қатнашди.

Совхознинг бош зоотехниги ўртоқ С. Н. Цой бу ерда йиғилган кишиларга хўжалик ҳақида қисқача маълумот берди.

— Биз,— деди у,— ҳаммаси бўлиб 670 гектар ер майдонига эгамиз. Шунинг 440 гектари ҳайдаладиган ер. Ўтган йили 2 минг центнер парранда гўшти етиштириб, шундан 1050 центнерини давлатга сотдик. Салкам 3 миллион дона тухум тайёрлаб, 500 минг жўжа етиштирдик. Айрим товуқбоқарларимиз ажойиб натижаларни қўлга киритдилар. Ўртоқ Варвара Тазова 3 минг товуқнинг ҳар биридан 150 донадан тухум олди. Парранда гўшти ва тухумнинг таннархи кескин камайди. Фақат тухумнинг ўзидан 400 минг сўм соф фойда олдик.

Биз 1961 йил учун юксак мажбуриятлар олдик. Камида 1 минг 675 центнер парранда гўшти етиштириб, шунинг 1350 центнерини давлатга сотамиз. Жами 3 миллион 300 минг дона тухум тайёрлаймиз, давлатга 2,5 миллион дона тухум сотамиз, 600 минг жўжа етиштирамиз. Ҳар бир товуқдан 1960 йилдаги 126 ўрнига 130 тадан тухум оламиз.

Шундан кейин йиғилиш қатнашчилари инкубатор цехига кирдилар. Ўртоқ С. Н. Цой меҳмонларни бу ерда қилинадиган ишлар билан таништирди. У Чиноз районидан келган товуқбоқарларнинг саволига жавоб бериб:

— Инкубаторга тухум қўйилгандан кейин орадан 7 кун ўтгач, тухумларнинг ҳолатини кўздан кечирамиз,— деди,— агар тухумдан жўжа чиқадиган бўлса, унда жўжанинг дастлабки қон томирлари пайдо бўлабошлайди. Бундай белгиси бўлмаган тухумларни дарҳол инкубатордан олиб ташлаймиз. Товуқ тухумидан 21 кунда, ўрдак тухумидан 28 кунда жўжа чиқади.

Йиғилиш қатнашчилари биринчи батарея цехига бордилар. Очирилган жўжалар инкубатор цехида бир сутка сақлангач, улар шу цехга келтирилади. Бу цехда ҳар бирига 25 мингдан жўжа сиғадиган бир неча катаклар бор. Жўжалар бу цехга келтирилиб 15 кун боқилгач, иккинчи батарея цехига юборилади. Бу цехда бир ярим-икки ой боқилиб, гўштбоп қилиб семиртириш учун, бир қисми эса тухум олинадиган товуқларнинг сонини кўпайтириш учун ажратилади.

Ҳозир совхозда гўштбоп товуқлар Бурейлер методи билан боқилмоқда. Одатда ҳар бир товуқ суткасига 13-14 грамм семирар эди. Ҳозир 20-22 граммга ўсмоқда. Бу метод билан боқилган жўжалар уч ойлик бўлганда гўштга топширилса бўлади.

Иккинчи батарея цехида ўртоқ С. Н. Цойга жуда кўп саволлар берилди. Цехда ҳароратнинг нормадан ортиқ бўлиши хусусида тўхтаб, ўртоқ Цой айтдики: биз бир суткадан 10 суткагача бўлган давр ичида ҳароратнинг 28-30, бир ойдан кейин эса 15-17 градус орасида бўлишини таъминлаймиз. Ҳарорат бундан ортиқ бўлса, жўжалар одатдагидан ташқари тез ҳаракат қилади. Кўп югуради, донни кам еб, кўп сув ичади. Оқибатда секин семиради, жуда қийинчилик билан ўсади. Бордию температура нормадан кам бўлса, жўжалар совқотиб, бир ерга ғуж бўлиб олади. Бир-бирини эзиб, кўпи нобуд бўлади.

Шундан кейин тухумлаётган товуқлар цехига ўтилди. Товуқбоқарлар бригадасининг бошлиғи ўртоқ Нисахўжаев меҳмонларни ўртоқ Варвара Тазова товуқбоқар бўлган секцияга бошлади. Соат 2. Ўртоқ Тазова катаклардан тухумларни йиғиштириб олаётган экан. Бу ерга келган кишилар асосан унинг илғор методини ўрганиб кетишни мўлжаллаган эдилар. Шунинг учун ўртоқ Тазовадан ўз ишлари ҳақида қисқача сўзлаб беришни илтимос қилдилар.

— Бу совхозда 1957 йилдан бери ишлайман,— деди у.— Ўша йили минг бош товуқ боқдим. 1958 йилда 1700 товуқдан 140 донадан, 1960 йилда эса 3 минг товуқдан 150 донадан тухум олдим. Бу йил 4 минг бош товуқ боқаяпман. Уларнинг ҳар биридан 155 донадан тухум олишга сўз бердим. Шу кунгача ҳар бир товуқдан 38 донадан тухум олдим.

Бу муваффақиятларни қандай қилиб қўлга киритаяпсиз, деган саволга жавоб бериб ўртоқ Тазова айтдики, ҳамма гап сидқидиллик билан ишлашда. Мен районимизнинг машҳур пахтакори Ғанишер ака Юнусовнинг сўзларини кўп эшитганман. У «ғўзани ўз болангдек севиб ардоқласанг, мўл ҳосил оласан», дейди. Товуққа ҳам худди шундай меҳрибон бўлиш керак. Шунда улар соғлом бўлади. Тухуми кўпаяди.

Совхоз товуқбоқарлари бу ерга келган ҳамкасбларини жуда кўп қимматли маслаҳатлар, илғор тажрибаларни гапириб бердилар. Уларнинг фикрича, парранда, шунингдек жўжалар учун беда сингари кўк ўтлар, сабзавот маҳсулотлари, лавлаги, ошқовоқ жуда зарур.

Ҳозир совхозда 30 мингга яқин товуқ, 100 мингга яқин жўжа бор. Хўжаликнинг Рефиқа Усеинова, Югай Лидия, Эстма Юнусова сингари товуқбоқарлари ўртоқ Варвара Тазова билан бир сафда туриб, 1961 йил учун олинган мажбуриятларни тўла бажариш учун астойдил курашмоқдалар.

Беш район паррандачиларининг вакиллари ўрдаклар боқиладиган фермани ҳам кўрдилар. Ўтган йили бу ерда ҳар бир ўрдакдан 75 донадан тухум олинган эди. Ферма коллективи бу йил 85 донадан тухум олишга қарор қилган.

Паррандачилик фермаларини кўриб чиқилгач, паррандачилар тўпланишиб, тажрибалари билан ўртоқлашдилар. Гулистон район партия комитетининг секретари ўртоқ Мирқурбонов, АСХН чорвачилик илмий-текшириш институтининг старший илмий ходими Рибина, Сирдарё районидаги Сталин номли колхознинг зоотехниги Саломова, шу райондаги «Правда» колхозининг паррандачилик фермаси мудири Бобоқулов, Чиноз районидаги «XXI партсъезд» колхозининг товуқбоқари Алиев, Гулистон районидаги «Гулистон» совхозининг зоотехниги Арсенян ва бошқа ўртоқлар сўзладилар. Улар ўзларининг айрим мулоҳазаларини ҳам айтдилар.

— Одатда бизга бир-икки суткалик жўжаларни юборишади,— деди Бекобод район ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ Э. Ҳатамов, — жўжалар ёш бўлганидан, буларнинг ярмидан кўпи нобуд бўлиб кетади. Бу хўжалик учун зарар. Агар жўжалар 10-15 кун боқилгандан кейин колхоз ва совхозларга юборилса, улар нобуд бўлмайди.

Йиғилиш қатнашчилари бу ердан ўз ишларига янги қўлланмалар олган ҳолда, етти йилликнинг учинчи йили вазифаларини тўла бажаришга қатъий бел боғлаган ҳолда қайтдилар.

Йиғилиш ишларида область партия комитетининг секретари ўртоқ С. М. Веселов қатнашди.

С. СУЛТОНОВ.
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

Ишлаб чиқариш билан боғланиб

Бу йил Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг тажриба участкаси кенгайтирилди. Эндиликда бу ерда ўқув-тажриба ишлари олиб бориш учун барча қулайликлар мавжуд.

Ҳозирги кунда институт агрономия факультети 3-курс студентлари тажриба участкасида ишлаб чиқариш практикаси ўтказишмоқда. Иш бошланганига 3 ҳафта бўлишига қарамай, участкадаги ирригация ва мелиорация ишлари сифатли тугалланди. 27 гектар ердаги олма дарахтлари пайванд қилинди. Уч гектар ерга эса карам кўчати ўтқазилди.

Бўлажак агрономлар тажриба хўжалигида ишлаб мевалардан мўл ҳосил олишнинг илмий асосларини мустаҳкам ўзлаштирмоқдалар.

О. ВОҚҚОСОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

Колхоз раиси Туроб Йўлдошев нима учун жиноий жавобгарликка тортилди?

Газетамизнинг шу йил 19 февраль сонида босилган «Этсиз тана, жунсиз қўй, тухумсиз товуқ қиссаси» сарлавҳали фельетонда Гулистон районидаги «Ленинград» колхозининг раиси Туроб Йўлдошевнинг 1957-1960 йиллар мобайнида колхознинг қарийб 600 минг сўмлик мол-мулки ва маблағини талон-торож қилиб юборгани, қаллоблиги ва ўтакетган маишатпарастлиги фош қилинган эди.

Гулистон район партия комитетидан хабар қилинишича, фельетонда келтирилган фактлар текширишда тўла тасдиқланган. Бу масала район партия комитетининг бюро мажлисида кўрилган. Туроб Йўлдошев қишлоқ хўжалик артели Уставини қўпол равишда бузгани, колхоз мулкига хиёнат қилгани ва жамоат бойлигининг талон-торож бўлиб кетишига йўл қўйгани учун вазифасидан олиниб, партия сафидан ўчирилган ва жиноий жавобгарликка тортилган.

Йўлдошевга бу ишда гумашталик қилган бошқа шахслар устидан ҳам жиноий иш қўзғатилиб, тергов бошланган. Район прокурорига Йўлдошев ва унинг гумашталари томонидан колхозга етказилган зарарни қоплаш ва талон-торож қилинган маблағларни тезда ундириб олишда колхозга ёрдам кўрсатиш вазифаси топширилган.

Суратда: оталар кенгаши аъзолари — пенсионерлар (чапдан) Ваққос ота Музаффаров, Собит ака Юнусов (кенгаш раиси), Тўлаган Муслимов, Умаржон Абдусаломов, Раҳматкул Нурмуҳамедов, Собиржон ака Дўсматов ўртоқлар.

А. Абалян фотоси.

СЕРҒАЙРАТ ОТАХОНЛАР

Бу нуроний кексаларнинг ғайратига ҳавасингиз келади. Чоллар тўй-ҳашаму тартиб-осойишталик, ободончилигу-озодалик ҳақида ўйлашади. Ўйлашадигина эмас, уни рўёбга чиқариш учун бел боғлашади. Хуллас, маҳалладаги бирон хайрли ёки мушкул иш уларсиз ҳал бўлмайди. Энг яхши ташаббус, энг ақлли фикр ҳам шулардан чиқади. Ҳа, «қари билганни пари билмас» — доно айтилган гап экан.

Булар Октябрь районидаги «Илғор» маҳалласи оталар кенгаши аъзолари — ҳурматли пенсионерлар. Баҳор келиши билан улар яна енг шимаришди. Ҳаммадан аввал маҳалла учинчи корпусининг бошлиғи Умаржон ака Абдусаломов иш бошлади.

— Бизнинг мавзуда ҳозирча нобоп кўчалар бор, — дейди у. Айниқса, Чиғатой проездида қиш кезлари аҳоли қатнови қийин бўлади. Шу сабабли биринчи эътибор Чиғатойга қаратилди.

Умаржон ака шу кўчада яшовчилар билан бирма-бир маслаҳатлашиб чиқди.

— Кўплашсак, ўзимиз уддасидан чиқамиз, — деган жавобни олди улардан. Кўп ўтмай шағал, тош ортилган машиналар бу кўчага кети узилмасдан қатнади. Йўллар текисланиб, тротуар ҳам асфальтланди. Кўчадан кўнгли тинчиган отахонлар энди ариқларни тозалаш, қувурлар кўмиш, дарахт кўчатлари ўтказиш, эскиларини буташ, парваришлашга киришдилар. Шуниси диққатга сазоворки, улар бу тадбирларнинг ҳаммасини давлатнинг, маҳалла комитетининг ҳеч қандай ёрдамисиз, ўзлари кўплашиб йиққан маблағ ҳисобидан бажаришаётир. Бунда мўйсафидлардан Эргаш Раҳимов, Иброҳим Пўлатов, Жўра Иброҳимовларнинг жонбозлигини алоҳида таъкидлаш керак.

Маҳалла комитети ҳузуридаги оталар кенгаши аъзолари дам олиш кунлари кўчаларни айланиб чиқишади, оммавий шанбаликлар ўтказишади. Янги очилган Темиртоу, Қориёқубов, Боғ кўчаларининг тезда обод ва кўркам тусга кириши уларнинг ғайрати натижасидир.

С. МУСАЕВ.

Бепул тайёрлов курси

ТошДУ комсомол комитетининг ташаббуси билан бу йил ҳам ўтган йиллаги каби тайёрлов курслари ўз ишини бошлаб юборди. Курсларда республикамизнинг турли жойларидан келган, завод ва фабрикаларда ишлаб, меҳнат завқини сураётган йигит ва қизлардан 220 киши билим олмоқда. Булар орасида экскаватор-ремонт заводининг ишчиси Карим Тожиев, инструменталь заводининг ишчиси Р. Алимуҳамедов, «Ўзбексельмаш» заводининг ишчиси Тўлаган Ҳайитматов, Андижон областидан келган Халил Ғозибоев кабилар бор. Тайёрлов курслари ўқувчилари математика, физика, кимё, тил ва адабиёт фанларидан лекциялар тингламоқдалар.

Дарсларни университетнинг ядро физикаси кафедрасининг ассистенти Э. Суворов, кимё факультетининг IV курс студентлари Юсупов ва Шенплер, механика-математика факультетининг IV курс студентлари, Ленин стипендиати Мирфозил Мирзаахмедов, Жўра Азимов, Темуржон Абдуллаев, филология факультетининг III курс студенти Юсупов ва бошқалар олиб боришяпти.

М. МИРЗААХМЕДОВ.

Маҳкамбойнинг жасорати

Чотқол тоғининг пастки қисмларида пайдо бўлган бўрилар Юқори Чирчиқ районидаги Калинин номли колхоз аҳолисини хавотирга солиб қўйди. Айниқса, ўтган йилнинг 30 декабрида 6 та бўри тўсатдан аҳоли чорвасига ҳужум қилиб, 5 қўй ва эчкининг қорнини ёриб кетганлиги ёш колхозчи Маҳкамбой Турсунбоевни доғда қолдирган эди.

Ёш овчи ўз ов милтиғи ва пичоғини олиб, саҳар пайтида тоққа чиқиб кетди. Лекин кун бўйи юриб, битта ҳам бўрининг изини тополмади. Кечки пайт водий оппоқ туман билан қоплана бошлади. Шу пайт овчининг қулоғига алла қаердан бўрининг увуллаган товуши эшитилди. У ҳам бир дарахт орасига ўтиб, бўрига ўхшатиб увуллади. Бўри яна овоз чиқариб, овчи томон кела бошлади. Масофа 100 метрча қолганида овчи милтиқ тепкисини босди. Лекин порох ўт олмади. Яна такрорлади, яна жавобсиз... Ниҳоят масофа 30 метр қолганида 4-марта тепкини босди ва милтиқ стволидан чиққан ўт бўрининг чап оёғини яралади. Бўри яна олға ташланди. Лекин кетма-кет чиққан икки ўқ уни ерга чўзилтирди. Овчи бўрининг ўлганига ишониб, милтиқни елкасига осиб, унга яқинлашади. Айёр бўри овчини зимдан мўлжаллаб, тўсатдан ўзини унга ташласа бўладими! Овчи ҳам усталик билан чап бериб, оёғи остидаги тош билан унинг калласига туширди. Сўнг пайт пойлаб бўғзига пичоқ солди. Ниҳоят, кучли олишув М. Турсунбоевнинг ғалабаси билан тугади.

Колхоз правлениеси ва қишлоқ аҳолиси ёш овчининг қаҳрамонлиги учун ўз миннатдорчиликларини билдирдилар.

Ш. ЙУЛДОШЕВ.

Физкультура ва спорт

Тошкент боксчилари ютди

«Спартак» жамияти ёш боксчиларининг республика биринчилиги мусобақалари тамом бўлди. Уч кун давом этган «жанг»лардан сўнг тошкентликлар биринчи, Бухоро вакиллари иккинчи, Самарқанд боксчилари эса учинчи ўринни олдилар.

Пойтахт спартакчиларидан Ю. Зеленин, Р. Розенфлянц, А. Тожиев, Д. Селезнёв, П. Ян, Д. Муҳиддинов, А. Ильяшев, В. Наумов ва андижонлик Ю. Ниёзов, бухоролик К. Бальзахановлар чемпион номини олишга муваффақ бўлдилар. Бу ғолиблар 15 апрелда Боку шаҳрида бўладиган СССР «Спартак» жамияти ёш боксчилари биринчилигида қатнашади.

Б. ПЎЛАТОВ.

СазПИ шахматчилари ғолиб чиқди

Тошкентда республика олий ўқув юртлари командалари ўртасида шахмат бўйича ўтказилган биринчилик мусобақалари тамом бўлди. Мусобақада Ўрта Осиё политехника институти командаси 18 имкониятдан 14 ярим очко тўплаб биринчи ўринни олди. Тошкент давлат университети шахматчилари 12 ярим очко, ТашМИ спортчилари 5 очко. Самарқанд давлат университети командаси 4 очко тўплади.

СазПИ шахматчилари Тошкент давлат университетининг кучли командаси устидан ғалаба қозониб, катта муваффақиятни қўлга киритдилар. Ғолиб команда шахматчилари Р. Ниёзбекова ва Б. Калликштейн турнирда айниқса яхши натижага эришдилар. Улар учта ўйиннинг ҳаммасида ҳам ғалабага эришдилар.

СазПИ командаси шу йил август ойида Ростов-Дон шаҳрида ўтказиладиган олий ўқув юртларининг Бутуниттифоқ биринчилиги мусобақасида қатнашади.

И. БИРБРАГЕР.

Халқаро аҳвол

Будапештда тантанали мажлис

БУДАПЕШТ, 3 апрель. (ТАСС). Бугун Будапештда Венгрия озод қилинган куннинг 16 йиллигига бағишланган тантанали мажлис бўлди. Янош Кадар, Ференц Мюнних, Иштван Добе ва Венгрия Социалистик ишчи партияси ҳамда Венгрия революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг бошқа раҳбарлари, КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат А. П. Кириленко бошчилигидаги Совет Иттифоқи делегацияси залда пайдо бўлганида мажлис қатнашчилари уларни самимий кутиб олдилар.

Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Бела Биску Венгрия озод бўлганлигининг 16 йиллиги тўғрисида доклад қилди.

Сўнгра сўзга чиққан совет делегациясининг бошлиғи, КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат А. П. Кириленко буюк миллий байрам — Венгриянинг хортист-фашистлар зулмидан ва гитлерчилар оккупациясидан озод қилинган куннинг 16 йиллиги муносабати билан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми номидан, бутун совет халқи номидан мажлис қатнашчилариға ва Венгрия Халқ Республикасининг барча меҳнаткашларига қизғин қардошлик саломи ва самимий табриклар топширди.

А. П. Кириленко Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Советининг Президиуми ва СССР Министрлар Советининг Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети, Венгрия Халқ Республикаси Президиуми ва Венгрия Революцион ишчи-деҳқон ҳукуматига табрикномасини ўқиб эшиттирди.

Мажлис қатнашчилари табрикномани гулдурос, давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Аҳмади порти очилди

АҲМАДИ, 2 апрель. ТАСС махсус мухбири А. Ступак хабар беради: Совет Иттифоқининг ёрдами билан қурилган Аҳмади портининг очилишига бағишлаб бугун ўтказилган тантанали маросим Совет-Яман дўстлигининг ажойиб намойишига айланди. Эрталаб соат 11 да денгиз вокзали олдида қуёш нурларига чўмган кенг майдон Ходейда шаҳрининг ва яқин атрофдаги қишлоқларнинг байрам либосларини кийган аҳолиси билан лик тўлди. Улар орасида порт қурилишида қатнашган совет ва яманлик бинокорлар, порт ишчилари бор.

Соат 11 да валиаҳд, бош министр ўринбосари ва ташқи ишлар министри Сайфулислом Муҳаммад Албадр портга келади. Унга ҳамроҳ бўлиб расмий кишилар ва Ходейданинг мўътабар гражданлари ҳам келадилар.

Денгиз вокзалига кира беришда валиаҳд Албадрни СССР Денгиз флоти министри В. Г. Бакаев, СССРнинг Ямандаги мувақкат ишлар вакили Н. П. Сулицкий, совет мутахассислари кутиб оладилар. Аҳмади порти қурилиши бўйича совет мутахассисларининг раҳбари Г. Я. Пясецкий валиаҳдга рапорт бериб, Совет Иттифоқининг ёрдами билан Яман ҳукумати томонидан амалга оширилган Аҳмади порти қурилиши тугалланганлигини ва порт фойдаланиш учун тайёр эканлигини айтади. У портнинг очилиши муносабати билан байроқ кўтариш учун рухсат беришни сўрайди. Сайфулислом Албадр байроқ кўтариш ҳақида кўрсатма беради ва тўпланганларнинг гулдурос қарсаклари ҳамда табрик хитоблари остида денгиз вокзали мачтасига байроқ кўтарилиб, Яман қироллигининг замонавий денгиз порти ишга тушганлигидан дарак беради.

Валиаҳд Албадр Сайфулислом Абдураҳмон ва унинг мулозимлари СССР Денгиз флоти министри В. Г. Бакаев билан бирга совет ва яманлик қурувчиларнинг сафлари олдидан ўтадилар. Муҳаммад Албадр улар қилган катта ишлари учун уларга ташаккур изҳор қилади. У В. Г. Бакаевга мурожаат қилиб, тропик иқлимнинг оғир шароитида ўзларига топширилган ишга виждон билан қараш намунасини кўрсатган ва ўз улуғ мамлакатларининг муносиб вакиллари бўлган совет мутахассисларининг аъло ишлари учун Совет Иттифоқи ҳукуматига ва шахсан Н. С. Хрушчевга имом Аҳмаднинг ва Яман ҳукуматининг чуқур миннатдорчилигини топширишни сўрайди.

Шундан кейин валиаҳд Муҳаммад Албадр, шаҳзода Абдураҳмон Саид Яҳё Абдил Қодир ва шаҳзоданинг мулозимлари СССР Денгиз флоти министри В. Г. Бакаев ва бошқа расмий кишилар билан бирга портдаги хизмат бўлимларини: денгиз вокзали, электростанция, механика ва дурадгорлик мастерскойлари нефть базаси ва омборни кўздан кечирадилар ҳамда портнинг бутун территориясини айланиб чиқадилар.

Портни кўздан кечириш тугади. Сайфулислом Муҳаммад Албадр, шаҳзода Абдураҳмон, Саид Яҳё Абдил Қодир ва бошқалар «Латвия» теплоходига чиқадилар. Яман ва Совет миллий гимнларининг садолари тантанали янграйди. Шаҳзода теплоходнинг капитани ва команда аъзолари билан кўришади. У Аҳмади портига келган биринчи совет пассажир теплоходини катта қизиқиш билан кўздан кечиради.

Теплоходни кўриб бўлгандан кейин В. Г. Бакаев яманлик меҳмонлар шарафига зиёфат беради. Зиёфат самимий, дўстона вазиятда ўтди.

СОВЕТ ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ СЕНЕГАЛДА

ДАКАР, 3 апрель. (ТАСС). Сенегал Республикасининг пойтахти мамлакатнинг мустақиллик олганлигининг йиллиги муносабати билан бўладиган байрамда қатнашиш учун келаётган ўз меҳмонларини меҳмондўстлик билан кутиб олмоқда. Совет ҳукумат делегацияси «ИЛ-18» самолётида шу ерга келди.

Делегация бошлиғи, СССР Олий Совети Иттифоқ Совети бюджет комиссиясининг раиси, Украина ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари И. С. Сенин аэродромда баёнот бериб, бу баёнотда совет халқи ва ҳукумати номидан, шунингдек СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев номидан республика халқига, ҳукуматига ва президентига табриклар топширди. Совет халқи ва Совет Иттифоқининг ҳукумати, дейди И. С. Сенин, эрксевар Сенегал халқига чуқур ҳурмат туйғуларини билдиради ва ўз мустақиллигини мустаҳкамлашда чин қалбдан унга катта муваффақиятлар тилайди.

Совет ҳукумат делегациясини бош министр Мамаду Диа қабул қилди. Сенегал юстиция министри ва таниқли жамоат ҳамда сиёсий арбоби Габриэль Д'арбусье Совет делегацияси ҳузурида бўлди.

КОНГ ЛЕ БАЁНОТИ

ПЕКИН, 3 апрель. (ТАСС). Синьхуа агентлиги «Лаос овози» радиостанциясининг хабарига асосланиб, билдиради: Лаос миллий ҳарбий комитетининг раиси капитан Конг Ле Тинч океандаги АҚШ қуролли кучлари қўмондони Фелтнинг исёнчилар бошлиғи Фуми Носаван билан учрашуви тўғрисида баёнот берди. Бу учрашувдан кузатилган мақсад, дейилади баёнотда, руҳи тушиб бораётган исёнчи қўшинларга далда бериш ва кейинги оғир мағлубиятлар натижасида ёмонлашиб қолган аҳволни тузатиб олиш учун уларни янги ҳужумга отлантиришдан иборатдир.

Лаос миллий ҳарбий комитети номидан капитан Конг Ле Патет-Лао жанговар қисмларини, Лаоснинг қуролли кучларини ва бутун халқини ғоят хушёр бўлишга, маҳкам жипслашишга ва душманнинг ҳар қандай ҳужумини тор-мор келтириш учун тайёр бўлиб туришга даъват этди.

Конг Ле Лаосда чинакам тинчлик бетарафлик, миллий ҳамжиҳатлик ва бирликни таъминлаш учун Лаос проблемасини ҳал қилиш юзасидан халқаро кенгаш чақирилишини талаб қилди.

ЖАНУБИЙ КОРЕЯДА ЖАЗО ЧОРАЛАРИ

ПХЕНЬЯН, 3 апрель. (ТАСС). Жанубий Кореянинг Хабтон Тхонсин агентлиги бугун берган хабарига қараганда, Тэгу шаҳрида кеча полиция билан ҳукуматга қарши намойиш қатнашчилари ўртасидаги тўқнашувлар натижасида жанубий корейслардан 41 киши қамоққа олинган.

Студентлар ва касаба союз аъзоларининг социалистлар томонидан қувватланган бир группаси ана шу шаҳарнинг вокзал ёнидаги майдонида намойишда қатнашиш учун уч қаторли полиция сафини ёриб ўтишга уринганидан кейин тўқнашувлар ва қамоққа олишлар бошланган.

ОЗИҚ-ОВҚАТ МАҲСУЛОТЛАРИНИНГ НАРХИ БЕШ БАРАВАР ОРТДИ

ИСТАМБУЛ, 4 апрель. (ТАСС). Туркияда энг зарур буюмларнинг нархлари ортиб бормоқда. Истамбулдаги савдо палатаси эълон қилган статистика маълумотларига мувофиқ, бу йил кийим-кечакларнинг чакана нархлари 1948 йилдагига нисбатан беш-олти баравар ортиқдир.

Шу давр ичида озиқ-овқат маҳсулотларининг нархи беш баравар кўпайди. Кейинги йилларда квартира ҳақи доимо ўсиб бормоқда. 1948 йилда ижара ҳақи 120-200 лира бўлган уй ҳозир 2—4 минг лира туради.

Тошкентнинг томоша залларида

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 5/IV да **Шопениана** ва **балетлардан парчалар**, 6/IV да **Лайли ва Мажнун**.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 5/IV да **Олма гуллаганда**, 6/IV да **Фурқат**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 6/IV да **Фарғона ҳикояси**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Арслонлар** аттракциони ва янги программада тамошалар. Тамоша кеч соат 7 яримда бошланади.

КИНО

Кўр ўғли — «ВАТАН» (кеч соат 8 да).

Роман ва Франческа — «ВАТАН», «ИСКРА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Осмонга қараган дераза — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Тўғондаги ҳодиса — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Самолёт соат 9 да жўнайди (жуфт соатларда), **Ўч** (тоқ соатларда) — «СПУТНИК».

ГАЗЕТА ВА ЖУРНАЛЛАРГА

1961 ЙИЛНИНГ ИККИНЧИ ЯРМИ УЧУН

обуна қабул қилинади

ВА МУДДАТИ ТУГАЁТГАН ОБУНА ДАВОМ ЭТТИРИЛАДИ

Обуна «Союзпечать» шаҳар бўлимида, почтамтда, алоқа бўлимларида, шунингдек завод, фабрика, муассаса, ўқув юртлари, РТС, совхоз ва колхозлардаги жамоатчи вакиллар томонидан қабул қилинади.

Газета ва журналларга ўз вақтида обуна бўлишни унутманг!

Бирлашган нашриёт.

ТОШКЕНТ КАНОП ЙИГИРУВ-ТЎҚУВ ФАБРИКАСИ
ишлаб чиқариш ихтисосларига ўргатиш учун

ХОТИН-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўрганиш муддати — 2 ойгача. Қабул қилинганларга стипендия тўланади ва ихтисосни ўрганиб олганларидан кейин ишбайга кўчириладилар.

Фабрикада ишловчилар ҳафтада икки марта дам олиш кунидан фойдаланади.

Ленин район, Крупская кўчаси, 8-уйда кадрлар бўлимига учрашилсин (1, 5, 8, 9, 10-трамвайнинг «Госпитальний бозор» ёки «Вокзал» остановкаси).

Республика ветеринария лабораториясининг
ОҚСИЛ КАСАЛИГА ҚАРШИ КУРАШУВЧИ ЭКСПЕДИЦИЯСИ
ҳаваскор қуёнчилардан ва қуёнчилик хўжаликларидан ҳар қанча миқдорда
икки ва уч кунлик, соғлом, яхши эмган

қуён болаларини

вазнига қараб 60—70 тийиндан

СОТИБ ОЛАДИ

Бундай қуён болалари шанба ва якшанба кунларидан бошқа ҳар куни эрталаб соат 9 дан кундуз 12 гача қабул қилинади.

Адрес: Тошкент шаҳар, Достоевский кўчаси, 12-уй (3-трамвай, 1, 4, 8, 20-автобус, 3, 4, 5-троллейбуснинг «Дарҳон-ариқ» остановкаси).

Ўзбекистон дорихоналар Бош бошқармаси ҳузуридаги
МЕДИЦИНА АППАРАТЛАРИНИ РЕМОНТ ҚИЛУВЧИ РЕСПУБЛИКА УСТАХОНАСИГА
рентген, физиотерапевтика ва бошқа медицина аппаратларини ремонт ва монтаж қилувчи

ТЕХНИКЛАР КЕРАК

Меҳнат ҳақи ишбай асосида тўланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Ленин кўчаси, 48-уй ёки Лабзак кўча 16-уй. Телефон — 27-286.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРГА
район ташкилотлари ва ўқув юртларига бориб театр билетлари сотиш учун
район кассирлари

КЕРАК

Театрнинг кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин.

Тошкент шаҳар, Большевик кўча, Открытий проезд, 13-уйда турувчи **Наримон Мақсудовнинг** Тянь-Шань область, Нарин шаҳар, Наринская кўча, 14-уйда турувчи Хайра Мақсудова (Тилебалдиева)дан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район, 6-участка халқ судида кўрилади.

Чилонзор массив, 17-уй, 22-квартирада турувчи **Алла Зиновьевна Гинзбург**нинг шу уйда турувчи Шлем Лейбович Перельмандан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Фрунзе район халқ судида кўрилади.

МУТАХАССИСЛАРДАН ТЎҒРИ ФОЙДАЛАНАЙЛИК!

САТҚАИ ДИПЛОМ...

Столни чертиб ўтирган Нуруллаевнинг хиргойиси бар йигит кириши билан тўхтади.

— Келинг, ука. Хизмат?

Йигит икки буклоғлик қоғозни унга узатар экан:

— Мен Тошкент савдо техникумини тугатган эдим. Йўлланмани сизларга беришди, — деди.

— Дурустку-я, — деди чайноқланиб Нуруллаев, — Тошкентда нима кўп, савдо ташкилотининг уруғи кўп. Йўлланмани биздан бошқасига олмабсиз-да?

— Энди «Ташпромторг»га борасиз дейишгандан кейин...

Шу орада телефон жиринглади, Нуруллаев трубкани олди.

— Эшитаман, ха жойми, жой топилади хўжайин. Қаерга дейсизми? 55 га юборамиз-да. Ҳа, айтгандай ўртоғимизнинг касблари... Тиш доктори? — Нуруллаев бироз ижирғаниб қўйди-да, кейин ўзини тутиб, — ҳечқиси йўқ, хўжайин, ўрганиб кетади, — деди.

Нуруллаев оғзининг таноби қочди, у трубкани қўйгач, бояги йигитга қаради:

— Шундай, ука, ҳозирча кадрларимиз етарли, бошқа ташкилотларга боринг.

— Ахир газмолнинг «Г» ҳарфини ҳам билмайдиган Азизов, Аббосов, Олимов каби шахслар прилавка орқасида туриб, савдо қилишаяпти-ку, нега диплом билан менга...

— Хў, ука, кўп маҳмаданалик қилаверманг. Ишлаётган бўлса ишлаётгандир. Ҳар ким ҳам онасининг қорнидан ўрганиб тушмайди. Бугун бўлмаса эртага ўрганиб кетади. Сизга очиғини айтай, магазинда савдо қилиш учун диплом эмас, уқув керак. Ҳа уқув.

Дарвоқе тўғри айтасиз, ўртоқ Нуруллаев «Уқувингиз» бўлмаганда педагог деган фахрли касбни тарк этиб, кадрлар бўйича директор ўринбосари вазифасига бунчалик ўрнашиб ололмаган бўлар эдингиз. Бу ҳам майли-я. Сиз беш бармоғингиз борлигига ҳеч бир гумон қилмагангиздек, «Ташпромторг» магазинларида ўзлари ўқиган шарафли касбни ташлаб савдо ходими бўлиб олган ёки ўзингиз таърифлагандек «уқувли» шахслар ишлаётганлигига ҳам шубҳа қилмайсиз, албатта.

Мана, Богдан Хмельчицкий кўчасидаги «Ташпромторг»га қарашли 55-магазин. Трикотаж бўлимида собиқ тиш доктори Муртаза Сайфуллаев деган шахс савдо қилмоқда.

— Қандай қилиб сотувчи бўлиб қолдингиз?

— Энди... сабаби тирикчилик...

— Тиш докторлиги вазифасида неча сўм маош олар эдингиз? — сўрадик ундан.

— 550 сўм...

— Магазинга ўтганингиздан сўнг-чи?

— 350 сўм атрофида...

— «Сабаби тирикчилик» деб кўп маошдан воз кечиб, оз маошга кўнибсиз-да, буни қандай тушунса бўлади?

— Энди... Хўш... Сабаби тирикчилик..., — чайналиб деди Сайфуллаев.

Электромеханика техникумини битирган Азизов, фармацевтика техникумини тугатган Аббосов, Назаров, медтехникумни битириб, фельдшерлик йўлланмасини олган Мирзаахмедова, 1954 йилда Тошкент юридик институтини битирган собиқ ҳуқуқшунос Зоҳид Набиев каби шахслар 141, 89, 150 ва 141-магазин филиалларида ипга терилган маржондек саф тортиб туришибди.

Хўш, бунга нима дейсиз, ўртоқ Нуруллаев? «Хабарим йўқ» дейсизми? Наҳотки, ўз қўл остингиздаги кишиларни билмасангиз!

«Ташпромторг» директори Кисендзов, қолаверса сиз кадрлар танлашда принципиаллик кўрсатиб, совет савдоси қоидаларини беш қўлдек биладиган мутахассис кадрларни жалб этиш эмас, балки ўз касбини оёқости қилиб, мўмай пул топиш йўлига тушиб олган, айрим беқарор шахсларга савдо эшигини кенг очиб бердингиз. Ҳа, агар сиз коммунизм қурилиши авж олдирилган ҳозирги кунда уларнинг жамиятда тутган ўрнига тўғри баҳо берганингизда, Мўминов, Аъзамов, Ёқубхўжаев ва Шаҳобиддинов каби ўртоқлар ўзларини 138, 37, 89, 111-магазин прилавкаларида кўрмаган, ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялашдек, халқ, давлат олдидаги ўз бурчларини унутмаган, педагоглик дипломлари эса сандиқда пўпанак босиб ётмаган бўлур эди.

«Ташпромторг» раҳбарлари кадрларга нисбатан кам талабчанлик қилмоқдалар. Ёш кадрларни кўтариш, уларни коммунистик руҳда, давлат манфаатларига ҳалол муносабатда бўлиш руҳида тарбиялаш ўрнига, улар ишни барбод берган ходимларни бир прилавкадан иккинчи прилавкага кўчириб қўяберишдек ярамас одатга кўникиб қолганлар.

Фикримизни қувватлаш мақсадида қуйидаги фактни келтиришнинг ўзи кифоя. Совет савдоси қоидаларини узлуксиз равишда бузиб, оз эмас олти мартаба ҳайфсан олган 88-магазиннинг собиқ сотувчиси Раҳим Ёқубов шу йил 10 мартда 141-буйруқ билан 108-магазин мудири этиб тайинланган. Ваҳоланки, Тошкент савдо техникумини тамомлаган ёш мутахассис Ғофур Азимов шу магазинда оддий сотувчи бўлиб ишлаётганлиги уларга сир эмас эди.

Энди шундай бир савол туғилади: «Ташпромторг» системасида кадрларни танлаш, тарбиялаш ва уларни жой-жойига қўйишдек муҳим масала билан қачон жиддий равишда шуғулланилади?! Қачон савдо шохобчалари бетайин ва беқарор шахслардан тозаланади?!

А. ШАЙХОВ,
З. ОРИПОВ.

Телевизор экранида

5 АПРЕЛДА

19.00 Ўзбек тилида спорт эшиттириши.
19.25. Сўнгги ахборот.
19.45. «Қанча тез бўлса, шунча яхши». Чигит экиш ҳақида кинорепортаж ва пахтакорлар учун концерт.
20.25. «Қирқ биринчи» — бадиий фильм.

6 АПРЕЛДА

19.00. «Адабий топишмоқ». Ёшлар учун ўзбек тилида эшиттириш.
19.35. Саноат ходимлари учун ўзбек тилида эшиттириш. «Узбексельмаш» заводидан репортаж.
20.00. Сўнгги ахборот.
20.20. «Жонажон Ватан бўйлаб». Ўзбек тилида «Кубань соҳилларидаги янгиликлар» деган телеочерк.
20.50. Ўзбек тилида комментатор суҳбати.
21.05. «М. Горький асарлари экранда». Рус тилида телевизион эшиттириш.

Редактор З. И. ЕСЕНБОЕВ.

„ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ"
4-БЕТ, 5 АПРЕЛЬ, 1961 ЙИЛ

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Редакциямизнинг АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 136. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040. 135. Саноат ва транспорт бўлими. Маданият бўлими — 34048. 132. Секретариат 34808. 115 Маҳаллий ахборот бўлими — 29040. 50. Хатлар бўлими — 34048. 156. Эълонлар бўлими — 28142.

Р. 01541. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. В. 1568.